24-мĕш çул тухать. Хакĕ 10 пус.

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

1941
ФЕВРАЛЬ
8
ШАМАТКУН
32 (5747) №

Чăваш Коммуни

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН
ХАÇАЧĔ.

Чугунçул транспортĕнчи парторганизацисем

Совет Союзĕн пĕтĕм халăх хуçалăхĕнче чугунçул транспорчĕ питĕ пысăк вырăн йышăнса тăрать. ВКП(б) XVIII съезчĕ чугунçул транспорчĕ умне пысăк требованисем кăларса тăратрĕ. Чугунçул транспорчĕн техникăллă базине лайăхлатса пынипе пĕрлех, технически хăвăртлăха ÿстермелле, паровозсемпе тата вагонсемпе усă курассине лайăхлатмалла, поездсем расписанирен кая юлнине, вагонсем çине грузсем тиесе пушатнă чухне простойсем тăвассине пĕтермелле. Ку вăл чугунçул транспорчĕ çинче çирĕп дисциплина тумаллине, кашни станци, разъезд коллективĕ, поезд бригади заданине тĕрĕс-тĕкĕл пурнăçласа пымаллине, стахановла-кривоносовла движенине анлăн сармаллине пĕлтерет.

Чăваш республикин территорийĕсем урлă касса каякан чугунçулсем çинче станцисем, разъездсем, депосем чылай. Çĕмĕрлерен пуçласа Куславкка районне çитиччен, Канашран пуçласа Ула Тăра çитиччен, Канашран пуçласа Шупашкара çитиччен чăсăлса выртакан чугунçул линийĕсем республика хуçалăхĕнче кăна мар, пĕтĕм Совет Союзĕн халăх хуçалăхĕнче те пысăк вырăн йышăнса тăраççĕ. Çак линисем, вĕсем çинчи станцисем, разъездсем, депосем начар ĕçлени пĕтĕм чугунçул транспортне чăрмав кÿме пултарать. Çавăнпа та чугунçул транспортĕнчи парторганизацисен, хăйсем халăх хуçалăхĕн питĕ те ответлă участокĕнче ĕçленине яланах асра тытса, транспорт ĕçне куллен ертсе пымалла, унăн кашни участокĕн ĕçне лайăхлатассишĕн тăрăшмалла.

Чугунçул транспорчĕ хăйĕн ĕçне çулран-çул лайăхлатса пырать. Грузсем турттарасси ÿсет, паровозсем хăвăртрах çÿреççĕ, составсем пысăкланаççĕ, пассажирсемшĕн тăрăшасси лайăхланать, вагонсем простой тăвасси сахалланать. Чугунçул транспортĕнче паллă çынсем, социализмлă ĕçĕн новаторĕсем, стахановецсем ÿссе çитĕнчĕç. Çак çынсен пархатарлă ĕçĕсен примерĕсем ĕнтĕ чугунçул транспорчĕн ĕçĕсене малашне те лайăхлатса пыма май пуррине кăтартаççĕ. Транспортри парторганизацисен, малта пыракан рабочисен пуçарулăхĕ çине таянса, транспортра çирĕп дисциплина тăвассишĕн, ăна сехет механизмĕ пек тĕрĕс-тĕкĕл ĕçлеттерессишĕн кĕрешмелле.

Чугунçул транспорчĕ çинчи чылай парторганизацисем хăйсен умĕнче тăракан задачăсене тивĕçлипе пурнăçа кĕртсе пыраççĕ. Улатăр деповĕнчи партбюро транспорт çинче большевикла йĕркелĕх тăвассишĕн куллен ĕçлет. Партбюро чи малтан депора ĕçлекенсем, машинистсем, вĕсен помощникĕсем, кочегарсем хушшинче ĕç дисциплинине çирĕплетессишĕн, чугунçул çинче малта пыракансен ĕç опытне сарассишĕн кĕрешет. Çапла, паллă стахановец Лунин опытне сарни тăрăх, депо иртнĕ çулта паллă çитĕнÿсем тунă. Планран ирттерсе 4707 тонна груз турттарни, темиçе çĕр тонна топливо перекетлени, СССР Верховный Совечĕ 1940 çулти июнĕн 26-мĕшĕнче кăларнă Указ хыççăн пĕр прогул та туманни,—çаксем пурте парторганизаци депо ĕçне лайăхлатассишĕн куллен ĕçленин результачĕ пулса тăраççĕ.

Канаш узелĕнчи парторганизаци те чугунçул ĕçне ертсе пырассине тăтăшах лайăхлатать. Канаш станцийĕ 1940 çулччен начар ĕçлекен станцисен хисепĕнче тăнă. Иртнĕ çулта станци хăйĕн умĕнче тăракан задачăсене ăнăçлăн пурнăçларĕ. Станци производство программине тултарнă, 73.952 тенкĕлĕх çĕркăмрăкĕ перекетленĕ, простойсем тăвассине чакарнă, станци Хусан чугунçулĕ тăрăх пĕрремĕш вырăна тухнă. Станцине мала кăларассишĕн парторганизаци сахал мар ĕçленĕ. Парторганизаци чи малтан коммунистсемпе беспартийнăй актива плана тултарассишĕн кĕрешме мобилизациленĕ, партиллĕ-политикăллă ĕçе хуçалăхлă задачăсене пурнăçлассипе çыхăнтарса пынă.

Парторганизаци Назаров, Романов, Смыслов юлташсем пек паллă стахановецсене вĕрентсе çитĕнтернĕ. Парторганизацинчи 84 коммунистран стахановецсем 47 çын, ударниксем 11 çын шутланаççĕ. Малта пыракан стахановецсен примерĕсем тăрăх, вуншар рабочисем стахановла ĕçлеме вĕренеççĕ. Вĕсен шутне йывăр составлă поездсене сахал мар илсе çÿренĕ Романов, Сигатов, Кормитин машинистсем кĕреççĕ.

Ытти станцисемпе разъездсенчи пуçламĕш парторганизацисемпе ВКП(б) райкомĕсем те чугунçул транспорчĕ çине ытларах çавăрăнса пăхма пуçларĕç. Ку вăл нумай пуçламĕш парторганизацисемпе парти райкомĕсем ВКП(б) XVIII съезчĕ чугунçул транспорчĕ умне кăларса тăратнă задачăсене пурнăçлассишĕн çине тăрса ĕçлеме тытăнни çинчен калать. ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII конференцине хатĕрленнĕ май, парторганизацисем транспортри рабочисем хушшинче социализмла ăмăртса ĕçлессине татах та вăйлатаççĕ. Халĕ кашни станци тата разъезд коллективĕ, кашни бригада партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцине производствăллă çитĕнÿсем тунипе кĕтсе илессишĕн кĕрешет.

Анчах та чугунçул транспортĕнчи парторганизацисен ĕçĕнче пысăк çитменлĕхсемех пур. Простойсем, браксем, ĕç дисциплинине пăснисем часчасах тĕл пулаççĕ. СССР Верховный Совечĕн Президиумĕ иртнĕ çулти июнĕн 26-мĕшĕнче кăларнă Указа пурнăçа кĕртессишĕн кĕрешессине парторганизацисен вăйлатса пымалла. Вокзалсенчи тасамарлăха пĕтермелле, вĕсене культурăллă тытмалла, пассажирсен ыйтăвĕсем çине тимлĕн çавăрăнса пăхмалла. Халĕ чугунçул транспортĕнчи парторганизацисем çакнашкал ĕçсемпе сахал интересленеççĕ. Шупашкар станцин вокзалĕ çĕнĕ, унта пассажирсене кирлĕ культура пулмалла ĕнтĕ, анчах ăна пассажирсем курмаççĕ-ха. Çĕмĕрле станцинче те çакăн пекех. Вăрмар станцинче вара билет илес пулсан кашни çыннăн йывăрлăх курма тивет. Мĕншĕн тесен, билетсене поезд килсен, е вăл станцине çитес умĕн кăна сутма тытăнаççĕ, касса умĕнче йĕркелĕх тума никам та тăрăшмасть.

Чугунçул транспортĕнчи парторганизацисен чугунçул транспортĕнчи рабочисем хушшинче партиллĕ-политикăллă ĕçе вăйлатма, коммунистсен производствăри авангардлă рольне ÿстерме тăрăшмалла.

ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕ транспорт ыйтăвне сÿтсе явать. Ку вăл пирĕн парти тата Сталин юлташ транспорт, уйрăмăнах чугунçул транспорчĕ çине мĕнле пысăк тимлĕхпе çаврăнса пăхнине татах та тепĕр хут кăтартса парать. Парти транспорт ĕçне лайăхлатассишĕн тăрăшни пирĕн железнодорожниксене, чи малтан унта ĕçлекен большевиксене транспорта сехет механизмĕ пек ĕçлекен тăвассишĕн кĕрешме çĕнĕ вăйпа хавхалантарать.

Партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцине транспорт ĕçĕнче çĕнĕ чаплă çĕнтерÿсем тунипе кĕтсе илер!

ЧĂВАШ АССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМĔН

УКАЗĔ

П. В. Васильков юлташа Чăваш АССР Вырăнти промышленность Халăх Комиссарĕ пулса ĕçлеме лартасси çинчен

Петр Васильевич **Васильков** юлташа Чăваш АССР Вырăнти промышленность Халăх Комиссарĕ пулса ĕçлеме лартас.

Чăваш АССР Верховный Совет Президиумĕн Председателĕ З. АНДРЕЕВА.
Чăваш АССР Верховный Совет Президиумĕн Секретарĕ Г. ГУСЕВ.

Шупашкар хули,
1941 çулти февралĕн 7-мĕш.

ЧĂВАШ АССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМĔН

УКАЗĔ

Н. Г. Малов юлташа Чăваш АССР Çĕрĕç Халăх Комиссарĕ пулса ĕçлеме лартасси çинчен

Николай Гаврилович **Малов** юлташа Чăваш АССР Çĕрĕç Халăх Комиссарĕ пулса ĕçлеме лартас.

Чăваш АССР Верховный Совет Президиумĕн Председателĕ З. АНДРЕЕВА.
Чăваш АССР Верховный Совет Президиумĕн Секретарĕ Г. ГУСЕВ.

Шупашкар хули,
1941 çулти февралĕн 7-мĕш.

ЧĂВАШ АССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМĔН

УКАЗĔ

Чăваш АССР Совнаркомĕн Председатель Заместительне В. Г. Григорьев юлташа Чăваш АССР Çĕрĕç Халăх Комиссарĕн обязанноçĕсенчен хăтарасси çинчен

Чăваш АССР Совнаркомĕн Председатель Заместительне Василий Григорьевич **Григорьев** юлташа Чăваш АССР Çĕрĕç Халăх Комиссарĕн обязанноçĕсенчен хăтарас.

Чăваш АССР Верховный Совет Президиумĕн Председателĕ З. АНДРЕЕВА.
Чăваш АССР Верховный Совет Президиумĕн Секретарĕ Г. ГУСЕВ.

Шупашкар хули,
1941 çулти февралĕн 7-мĕш.

Литвари Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн V с'езчĕ

КАУНАС, февралĕн 6-мĕш. (ТАСС). Литвари Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн Центральный Комитечĕн секретарĕ Снечкус юлташ съездра тунă отчетлă докладра коммунистла парти ертсе пынипе Литвара совет влаçĕ тунă пирвайхи çитĕнÿсем çинчен каласа панă. Çĕре, промышленноçа суту-илÿ пысăк предприятийĕсене, транспорта, банксене, пысăк çуртсене национализациленĕ.

Халиччен ĕç тупаймасăр пурăннă 40 пин çын халĕ ĕнтĕ ĕç илнĕ. Продукци кăларасси уйăхсеренех ÿссе пырать. Совет влаçĕ туса хунăранпа таварсем туса кăларасси 45 процент ÿснĕ.

— Пирĕн умра, — тет Снечкус юлташ, — пысăк задача — экономика тĕлĕшĕнчен кая юлнă аграрлă çĕршывран индустриллĕ пуян республика туса хурас задача тăрать. Кăçалхи çул правительство çĕнĕ строительствăна 250,5 миллион тенкĕ укçа хывать. Вырăнти исполкомсем хывакан суммăсемпе пĕрле шутласан, çак сумма 300 миллион тенке çити ÿсет. Буржуаллă Литвара пĕтĕм строительство ĕçĕнче тунă расходсен чи пысăк суммине те 94 миллион тенкĕ кăна шутланнă.

Малалла Снечкус юлташ ялхуçалăх ыйтăвĕсем çинче тĕплĕн чарăнса тăрать. Çĕрсĕр тата сахал çĕрлĕ хресченсем 393.778 гектар çĕр, хуçалăха йĕркелесе яма 20 миллион тенкĕ кивçен укçа илнĕ. Хресченсене вăрлăх, выльăх-чĕрлĕх валли концентрациллĕ апатсем парса пулăшаççĕ. Кăçалхи çуркунне Литвара пирвайхи МТС-сем организациленеççĕ, вĕсем хресченсене çĕр сухалама, акма, тырпула пухса кĕртме пулăшаççĕ. Иртнĕ çулхипе танлаштарсан, кăçалхи çул акăнакан çĕр лаптăкĕ 20 пин гектар ытла ÿсет.

Хăйĕн докладĕн вĕçĕнче Снечкус юлташ çапла калать:

— Партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕ уçăличчен темиçе кун кăна юлчĕ. ВКП(б) XVIII конференцине эпир Марксăн—Энгельсăн—Ленинăн — Сталинăн никам çĕнтерейми ялавĕ айĕнче тачăн пĕтĕрĕнсе пыратпăр. Пирĕн малашнехи çĕнтерÿсене шантарса тăраканни вăл — пирĕн парти массăла нимĕн уйăрăлми çыхăнса тăни пулать. ВКП(б) Центральный Комитечĕ, ĕççыннисен аслă çулпуçĕ Сталин юлташ ертсе пынипе Литва халăхĕ аслă Совет Союзĕнчи мĕнпур халăхсемпе пĕрле коммунизм туса хурĕ.

Февралĕн 6-мĕшĕнче доклад тăрăх прениисем пуçланнă.

Хресченсен делегацийĕ ячĕпе сăмах илсе, Садкявичус юлташ çапла каланă:

— Çĕршĕн, ирĕклĕхшĕн, çутă çĕнĕ пурнăçшăн эпир большевиксен Пĕтĕм Союзри коммунистла партине пĕтĕм чĕререн тав тăватпăр. Эпир Литвари хресченсенчен пĕтĕм ĕçхалăхĕн аслă çулпуçне Сталин юлташа пĕтĕм чĕререн салам калама ыйтатпăр.

Эстонири Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн IV с'езчĕ

ТАЛЛИН, февралĕн 6-мĕш. (ТАСС). Эстонири Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн IV съездĕнче тунă отчетлă докладра Эстонири Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн Центральный Комитечĕн секретарĕ Сярэ юлташ çапла каланă: ирĕклĕн ĕçлеме пуçланăранпа кĕске срок хушшинчех парти организацийĕ чылаях пысăк çитĕнÿсем турĕ. Хисеп тĕлĕшĕнчен вăл темиçе хут ÿсрĕ, IV съезд тĕлне вăл организаци тĕлĕшĕнчен çирĕпленнĕ, пĕрлĕхлĕ, ВКП(б) Центральный Комитечĕпе Сталин тавра тачă пĕтĕрĕнсе тăракан парти пулса тăчĕ.

Эстонири коммунистла парти хăй ертсе пынипе шултра промышленноçа, банксене тата çĕре национализациллесси çинчен йышăннă историллĕ решенисене пурнăçа кĕртрĕ.

Республикăри халăх хуçалăхĕ пысăк çитĕнÿсем турĕ. Промышленность вăйланчĕ, халиччен капиталистсем ĕçлеме чарса лартнă предприятисене ĕçе янă, тĕпрен илсен ĕççĕрлĕхе пĕтерпĕ, çĕнĕ рабочисене 22 пин çын ытла производствăна явăçтарнă. Предприятисенче социализмлă ăмăрту сарăлса карĕ, стахановла движени ÿссе пырать. Халиччен çĕрсĕр тата сахал çĕрлĕ пулнă хресчен хуçалăхĕсене 56 пин хуçалăха çĕр панă. Совет правительстви вĕсене вăрăм сроклăха 9 миллион тенкĕ кивçен укçа пачĕ.

Ĕççыннисен материаллă тата культурăллă пурнăçĕ тĕпренех лайăхланчĕ. Ĕçукçи хăпарчĕ, больницăсенче тÿлевсĕр сыватмалла тунă. Рабочисен нумай çемьисене подвалсемпе чердаксенчен лайăх хваттерсене куçарнă.

Массăсен политикăллă активлăхне СССР Верховный Совечĕн суйлавĕсем уççăн кăтартса параççĕ. Эстонири ĕçхалăхĕ ССР Союзĕнчи халăхсем тăванлă пулăшу панипе тунă историллĕ çĕнтерÿсене суйлавсен итогĕсем татăклăнах çирĕплетсе хучĕç.

Молдавири Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн пĕрремĕш с'езчĕ

КИШИНЕВ, февралĕн 6-мĕш. (ТАСС). Паян Хĕрлĕ Çар çуртĕнче Молдавири Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн пĕрремĕш съезчĕ уçăлнă. Съездра ĕç тăвакан сасăпа 209 делегат, канашлакан сасăпа 70 делегат. Съезда уçса, Молдавири Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн Центральный Комитечĕн секретарĕ Бородин юлташ республикăри политикăллă, хуçалăхлă тата культурăллă пурнăçри питех те пысăк çитĕнÿсене паллă тунă.

Сталин юлташпа пĕрле ЦК ВКП(б) Политбюроне хисеплĕ президиума суйлама сĕнÿ парсан, съезд делегачĕсем çăвăллăн алă çупаççĕ.

Кун йĕркинче: Молдавири Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн Центральный Комитечĕн отчечĕ, Молдавири Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн Центральный Комитечĕн суйлавĕсем, ревизи комиссин суйлавĕсем.

Кун йĕркине пурте пĕрсаслă пулса çирĕплетнĕ.

Молдавири Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн Центральный Комитечĕн ĕçĕсем çинчен Бородин юлташ доклад тунă.

Съезд, пĕтĕм чĕререн хавхаланса, Сталин юлташ патне салам яма йышăннă.

* * *

Конкретлă фактсемпе ирттерекен агитаци

МУСКАВ, февралĕн 6-мĕш. (ТАСС). «Серп и молот» заводра нумай агитаторсем вырăнти фактсемпе анлăн усă кураççĕ.

1-мĕш мартен цехĕнче агитацие конкретлă та ĕненмелле ирттереççĕ. Инзарь уйăхĕн вĕçĕнче пĕрремĕш кăмакана планлă ремонт тума чарнă пулнă. Ремонтниксем умне çакăн пек задача лартнă—ремонт срокне чакармалла. Агитаторсем кăмака простой тунипе кашни сехетре миçе тонна хурçă паманнине шутласа кăларнă, ун çинчен рабочисене каласа ăнлантарнă. Рабочисем хушшинче ăмăртăва сарса янă. Кăмакана срокран тăватă сехет малтан юсаса пĕтернĕ. Çапла тунипе çĕнĕрен хĕрĕх тоннă хурçă илнĕ.

2-мĕш №-лĕ кăмака литейщикĕн подручнăйĕ Вдовин ĕç çине кирлĕ пек пăхманнипе 12 тонна металл сая кайнă. Çакă вăл государствăна мĕнле убытка туни çинчен агитатор Егоров рабочисене каласа ăнлантарнă. Çакăн хыççăн результатсем лайăхлана пуçланă. Пĕр уйăх çурă ĕнтĕ кăмака браксăр ĕçлет, январьте плана 110 процент ытла тултарнă.

Мартен цехĕнчи агитацие нагляднăй материалсемпе — лозунгсемпе, плакатсемпе, производство показателĕсен хăмисемпе туса пыраççĕ. Лайăх илемлетсе кăларнă «Крокодил» ятлă сатирăллă стена хаçачĕ лодырьсене, производство дезорганизаторĕсене вирлĕн питлет. «Крокодил» рабочисем хушшинче пысăк авторитетпа усă курать.

Агитацие конкретлăн туса пыни производство заданине тултарма пулăшать. 1940 çулти тăваттăмĕш кварталта ăнăçлăн ĕçленĕшĕн Наркомчермет завочĕсемпе цехĕсен Пĕтĕм Союзри социализмлă ăмăртăвĕн жюрийĕ «Серп и молот» заводри 1-мĕш №-лĕ мартен цехне «ССР Союзĕнчи чи лайăх мартен цехĕ» тунипех хăварнă тата «Правда» хаçатăн куçса çÿрекен хĕрлĕ ялавне панă.

* * *

ЧĂВАШ АССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМĔН

УКАЗĔ

Чăваш АССР Наркомземĕн инженер-землеустроительне К. М. Плотников юлташа Чăваш АССР Верховный Совет Президиумĕн Хисеплĕ грамотипе наградăласси çинчен

Çуралнин утмăл çул тултарнă май тата землеустройство енĕпе вăтăр çул хушши ăнăçлăн ĕçленĕшĕн Чăваш АССР Наркомземĕн инженер-землеустроительне Константин Михайлович **Плотников** юлташа Чăваш АССР Верховный Совет Президиумĕн Хисеплĕ грамотине парса наградăлас.

Чăваш АССР Верховный Совет Президиумĕн Председателĕ З. АНДРЕЕВА.
Чăваш АССР Верховный Совет Президиумĕн Секретарĕ Г. ГУСЕВ.

Шупашкар хули,
1941 çулти февралĕн 7-мĕш.

УЙРĂМ ОКРУГСЕНЧИ СУЙЛАВ КАМПАНИЙĔ

ЧАРЫКОВ ЮЛТАШ СУЙЛАВÇĂСЕМПЕ ТĔЛ ПУЛНĂ

Çак кунсенче 496-мĕш номерлĕ Шупашкар суйлав округĕнчи суйлавçăсем Шупашкар суйлав округĕ тăрăх СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне депутата суйлама тăратнă кандидатпа И. М. Чарыков юлташпа тĕл пулчĕç.

Доверённăй М. Кунаков юлташ малтан суйлавçăсене Чарыков юлташăн биографийĕпе паллаштарчĕ.

— Эпĕ, — тет Кунаков юлташ, — пур суйлавçăсене те суйлав кунĕнче Чарыков юлташшăн сасăлама чĕнетĕп.

— Халĕ суйлавçăсем суйлав кунне пысăк çитĕнÿсемпе кĕтсе илессишĕн кĕрешеççĕ. Эпĕ ăмăртса ĕçленипе январь уйăхĕнчи плана 135 процент тултартăм. Пур суйлавçăсене те тухăçлăрах ĕçлеме тата суйлав кунĕнче Ленин—Сталин партин воспитанникĕшĕн Чарыков юлташшăн сасăлама чĕнетĕп, — тесе каласа парать Крайнов юлташ.

Юлашкинчен Чарыков юлташ тухса сăмах каларĕ. Вăл малтанах хăйне СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне депутата суйлама кандидата тăратнăшăн суйлавçăсене тав турĕ.

— Суйлавçăсен шанăçне тÿрре кăларма тăрăшăп, коммунизмлă обществăна туса çитерессишĕн, ĕççыннисен пуян та культурăллă пурнăçĕшĕн мĕнпур вăя хурса кĕрешĕп, — тесе каласа парать Чарыков юлташ.

Чарыков юлташ хăйĕн сăмахĕнче ăмăртăва, стахановла движенине вăйлатса пыма, ĕç дисциплинине çирĕплетме тата ĕç тухăçлăхне ÿстерме чĕнчĕ.

Б. ШАВЕЛЕВ.

Коммунистсемпе беспартийнăйсен сталинла блокĕн çĕнĕ çĕнтерĕвĕшĕн

ИШЛЕЙ, февралĕн 7-мĕш. **(Телефон тăрăх).** Февралĕн 6-мĕшĕнче ĕç вăхăтĕ пĕтнĕ хыççăн районри культура çуртне 504 çын пухăнчĕç. СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне депутата суйлама кандидата тăратнă Чарыков юлташпа суйлавçăсем тĕл пулчĕç.

Доверённăй Гурьев юлташ Чарыков юлташăн пурнăçĕпе ĕçĕсем çинчен тĕплĕн каласа пачĕ. Кун хыççăн пирвайхи хут суйлава хутшăнакан çамрăк суйлавçă Герасимов юлташ сăмах тухса каларĕ.

Чарыков юлташ хăйĕн сăмахĕнче Ишлей районĕ кая юлса пынине хăвăртрах пĕтерме чĕнчĕ.

Пуху февралĕн 16-мĕшĕнче Чарыков юлташшăн сасăлама пулса резолюци йышăнчĕ.

С. ГОРЛАНОВ.

* * *

Халăхăн шанчăклă ывăлĕ

ВĂРМАР. Февралĕн 6-мĕш. **(Телефонпа).** СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне депутата суйлама 199-мĕш №-лĕ Вăрмар суйлав округĕ тăрăх регистрациленĕ кандидат С. Е. Белолипецкий юлташ колхозсемпе предприятисенче суйлавçăсем патĕнче пулчĕ.

Февралĕн 5-мĕшпе 6-мĕшĕнче С. Е. Белолипецкий юлташ Чăрăш-Çырмари «Коминтерн», Арапуçĕнчи «Арабось» колхозсенче, Спортинвентарь фабрикинче, Шăхальре тата Мăнçырмара пулчĕ.

С. Е. Белолипецкий юлташ хăй пулнă вырăнсенче колхозсен тата предприятисен ĕçĕсемпе паллашать. Туса çитереймен ĕçсене пурнăçлама кирли çинчен кăтартса парать.

Суйлавçăсен суйлав умĕнхи пухăвĕсем пысăк активлăхпа тата савăнăçпа ирттеççĕ. Пухусенче Белолипецкий юлташ хăйĕн пурнăçĕпе ĕçĕсем çинчен каласа парать.

Чăрăш-Çырма ялĕнчи доверённăй И. Никитин юлташ çапла каларĕ:

— Белолипецкий юлташ пирĕн тивĕçлĕ кандидат, халăхăн шанчăклă ывăлĕ. Суйлав кунĕ эпир пурте уншăн сасăлатпăр.

Суйлав умĕнхи пухусенче суйлавçăсем Белолипецкий юлташшăн пĕр çын пек сасăлама пулса резолюцисем йышăнаççĕ.

Т. КОЖИН.

Кандидатсемшĕн агитацилеççĕ

КУСЛАВККА, февралĕн 6-мĕш. **(Телефонпа).** Районри суйлавçăсем хушшинче политикăллă агитаци тивĕçлипе сарăлса пырать. Агитаторсем хăйсене çирĕплетсе панă участоксенче СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне депутата суйлама тăратнă Белолипецкий юлташ кандидатуришĕн агитацилеççĕ, унăн пурнăçĕпе ĕçĕсем çинчен тĕплĕн каласа параççĕ.

Варасăрти тата Аманикри суйлав участокĕсенче агитаторсем Белолипецкий юлташ биографийĕ çинчен каласа параççĕ. Агитаци ĕçне çуракине хатĕрленессипе çыхăнтарса пыраççĕ. Ахальтен мар Варасăр тата Аманик колхозĕсем çуракине хатĕрленес тĕлĕшпе районра малти ретре тăраççĕ, агротехникăн хĕллехи мероприятийĕсене вăхăтра пурнăçлаççĕ.

КРЫЛОВ.
ВКП(б) райкомĕн секретарĕ.

Уйăх планне 170,4 процент тултарнă

Çĕмĕрлери ĕçмелли япаласем тăвакан завод коллективĕ партин XVIII конференцийĕ ячĕпе пуçланнă ăмăртăва хутшăнса февралĕн 15-мĕшне икĕ уйăх планне тултарма пулнă.

Завод коллективĕ социализмлă ăмăртăва анлăн сарса пынипе, обязательствăна ытлашшипех пурнăçлать. Январь уйăхĕнче вăл 27 пин литр квас, 4,5 пин литр ситро, 4,5 пин литр морс тата 2 пин литр брага туса кăларса плана 170,4 процент тултарнă. Урăхла каласан, завод планран ирттерсе 3.590 тенкĕлĕх продукци туса кăларнă.

— Январь уйăхĕнче эпир продукци туса кăларассипе кăна мар, тата унăн пахалăхне лайăхлатас тĕлĕшпе те начар мар ĕçлерĕмĕр, ĕçре пĕр брак та пулман. План тăрăх шампански эрех тумаллаччĕ, анчах чĕртавар пулман пирки ăна тума май пулмарĕ. Çитес вăхăтра ăна та туса кăларма пуçлатпăр, — тет завод директорĕ Маймасов юлташ. **(Хамăр корр.).**

Ленингорскра

ЛЕНИНОГОРСК, февралĕн 6-мĕш. (ТАСС). Риддерти ĕççыннисем хулана Лениногорск ят панине калама çук пысăк хаваслăхпа кĕтсе илнĕ. Советăн Риддер хулин историйĕ Ленин ячĕпе тачă çыхăнса тăрать. Владимир Ильич риддеровецсене рудниксенче ĕçсене йĕркелесе яма пур майпа та пулăшнă.

Совет влаçĕн çулĕсенче хулари строительствăна çур миллиард тенкĕ ытла хывнă. Пĕчĕк лачугăсем, шахтăсен шăтăкĕсем, примитивлă плавильнăсем вырăнне нумай этажлă çуртсем, промышленноçăн çĕнĕ предприятийĕсем ÿссе çитĕннĕ. Хулара культура учрежденийĕсем те нумай — техникум, 45 шкул, 13 библиотека, 3 кинотеатр, больницăсем, яслĕсемпе ача сачĕсем.

Паян хулари предприятисенче митингсем пулса иртнĕ. Ĕççыннисем партин XVIII конференцине производствăра çĕнĕ çитĕнÿсем тунипе кĕтсе илме пулаççĕ.

* * *

СССР Верховный Совет Президиумĕн Председателĕ М. И. Калинин юлташ США Президенчĕ г-н Рузвельт патне янă телеграмма

Франклин Рузвельта—США Президентне

Эсир Президент постне çĕнĕрен йышăннă май, эпĕ чĕререн сывлăх суннине, çавăн пекех Сире хăвăра телейлĕ пулма тата Америка халăхне ÿссе чечекленме суннине йышăнăр.

М. КАЛИНИН.

1941 çулти январĕн 27-мĕш.

США Президенчĕ г-н Рузвельт СССР Верховный Совет Президиумĕн Председателĕ М. И. Калинин юлташ патне янă телеграмма

Унăн Превосходительствине Михаил Калинина,
Советлă Социализмлă Республикăсен Союзĕн
Верховный Совет Президиумĕн Председательне

МУСКАВ

Мана Пĕрлешÿллĕ Штатсен Президентне суйланă май Сирĕн Превосходительство чĕререн сывлăх сунса янине пысăккăн хаклатăп тата Эсир ырă сунни çине çавăн пекех ырă кăмăлпа ответлеме телейлĕ.

Франклин Рузвельт.

1941 çулти февралĕн 6-мĕш.

ПАРТИ ПУРНĂÇĔ

Райком членĕсене ĕçе хутшăнтарни

Партипе правительство социализмлă промышленноçпа колхозсен обществăллă хуçалăхне çирĕплетсе тата вăйлатса пырас «тĕлĕшпе йышăннă решенисем ВКП(б) райкомĕсен умне пысăк задачăсем кăларса тăратаççĕ. Вăл задачăсене йăнăçлăн пурнăçа кĕртсе пырас пулсан райком работникĕсен, уйрăмăнах райком членĕсен, производство йĕркине тĕплĕн пĕлни тата массăпа таччăн çыхăнса ĕçлени, кулленхи ĕçре пулăшса пыни кирлĕ.

Пирĕн районăн хăйĕн уйрăмлăхĕ пур. Район территоринче питех те паллă вырăн йышăнса тăракан предприятисем—«Большевик» завод, древкомбинат пур. Вырăнти промышленност предприятийĕсемпе алăсталăх артелĕсем те сахал мар. Кусемсĕр пуçне тата механизациленĕ вăрманпункчĕ, МТС т. ыт. те паллă вырăнта тăраççĕ. Паллах, парти райкомĕн вĕсене пĕлсе, вĕсемпе конкретлăн ĕçлесе пымалла.

Калас пулать, тĕрлĕ ыйтăва татса парас çĕрте райком членĕсем пысăк ĕçсем тăваççĕ. Вĕсем вырăнсенче пулакан çитменлĕхсене пĕтерме конкретлă пулăшу параççĕ.

Пĕр вăхăтра ВКП(б) райкомне вырăнти промышленность начар ĕçлеме пуçлани, хăшпĕр предприятисем начар продукци кăларни çинчен сигнал пулчĕ. Ĕçе тĕрĕслеме райком хăйĕн членĕсене Егоровпа Борисов юлташсене хушрĕ. Егоровпа Борисов юлташсем хушнă ĕçе тивĕçлĕн пурнăçларĕç. Вĕсем уйрăм çитменлĕхсем мĕнрен пулнине лайăх уçса палăртрĕç. Çак ыйтăва вара райком бюровĕнче сÿтсе-явма лекрĕ.

Кунсăр пуçне тата райком членĕсем вырăнти промышленность ĕçне малалла лайăхлатса ярас тĕлĕшпе ырă сĕнÿсем пачĕç т. ыт. те. Çапла вара вырăнти промышленность хăйĕн ĕçне чылай лайăхлатрĕ, 1940 хуçалăх çулне начар мар вĕçлерĕ. Сăмахран, кирпĕч туса кăларасси, 1939 çултипе танлаштарсан, 1940 çулта икĕ хут ытла ÿснĕ, кондитерски мастерскойĕ те чылаях ÿсрĕ. Квас завочĕ газированнăй шыв, ситро, морс тума тытăнчĕ.

Древкомбинатри хăшпĕр цехсем СССР Верховный Совечĕн Президиумĕ продукци пахалăхне лайăхлатас тĕлĕшпе кăларнă Указ хыççăн та брак продукци кăларнă тĕслĕхсем пулнă. Çак йĕркесĕрлĕхе пĕтермелле пулнă. Ку тĕлĕшпе райком членĕсем Тюгашовпа Левашов юлташсем темиçе кун хушши цехсенче пулчĕç, инженерно-технически работниксемпе, стахановецсемпе, мастерсемпе калаçса тĕп сăлтавсене уçса палăртрĕç. Сăлтавĕ кунта техприемщиксем япăх ĕçленинчен, вĕсен квалификацийĕ çителĕксĕр пулнă пирки продукци пахалăхне тĕплĕн уйăрса илейменнинчен килнĕ.

Çак ыйтăва эпир райком бюровĕнче сÿтсе-явса татăклă решени йышăнтăмăр, ĕçе лайăхлатма пулăшса пытăмăр. Кĕске вăхăт хушшинчех комбинатра брак продукци туса кăларасси чакрĕ, уйрăм цехсем 1940 çула паха результатсемпе вĕçлерĕç.

Райком членĕсем колхозсенче те час-часах пулаççĕ, пуçламĕш парторганизацисене, колхозсене пулăшу параççĕ. Вырăс Улхаш ялсоветĕнчи «Лесной огонек» колхоз тырпула уйран пуçтарса кĕртессипе питех те кая юлса пынă. Анчах вырăнти парторганизаци ĕçе лайăхлатса пырас енĕпе колхоз правленине пулăшу паман. Çак колхоза ятарласах райком членне, яма лекрĕ. Вăл чылай вăхăт хушши колхозра пурăнса ĕçе лайăхлатма пулăшрĕ. Ку колхозри парторганизацин ĕçĕсем çинчен райком бюровĕнче сÿтсе-явнă.

Пирĕн район иртнĕ çулта тырпул тухăçлăхне хăпартас тĕлĕшпе чылай пысăк ĕçсем турĕ. Вăл çакăнтан та лайăх курăнать: районĕпе илсен эпир гектартан вăтам шутпа 13,6 центнер тырă туса илтĕмĕр.

ВКП(б) Центральный Комитечĕн июльри пленумĕ йышăннă решени тăрăх парти райкомĕ райком членĕсене парти ĕçне анлăн явăçтарма тытăнчĕ.

Анчах çакна калама кирлĕ: райкомăн хăшпĕр членĕсем хăйсене панă ĕçе кирлĕ пек пурнăçламаççĕ-ха. Акă, пĕр тĕслĕх. Райком членне Бадеев юлташа чугунçул станцин япăх ĕçĕсем çинчен панă жалобăна тĕрĕслеме хушнăччĕ. Çакна Бадеев юлташ тĕрĕслеме мар, жалобине те çухатнă. Паллах, кунпăн вăл ответ тытма тивĕçлĕ. ВКП(б) райкомĕн уйрăм членĕсем пленумсене çÿренипех иртерсе яраççĕ, хушнă ĕçсене тумаççĕ.

Райком членĕсем питех те пысăк ĕçсем тума пултараççĕ, тăваççĕ те. Вĕсемпе ялан ĕçлесе, вĕсене пулăшса кăна пымалла.

С. САВАДЕРОВ.

ВКП(б) Çĕмĕрле райкомĕн органструкторски отдел заведующийĕ.

* * *

Коммунистсен районри пухăвĕ

Çак кунсенче Сĕнтĕр районĕнчи коммунистсен пухăвĕ пулса иртрĕ. Пуху ВКП(б) Чăваш Обкомĕн V-мĕш пленумĕн итогĕсем çинчен сÿтсе-яврĕ. Ку ыйтупа ВКП(б) райкомĕн секретарĕ Федоров юлташ доклад туса пачĕ.

Сĕнтĕр районĕ иртнĕ çулта агротехникăллă мероприятисен планне тултарайман. Уйрăмăнах удобренисемпе çителĕксĕр усă курнă. Çавăнпа та ĕнтĕ район 1940 çулта вăтам шутпа кашни гектартан 12,8 центнер кăна тĕштырă туса илнĕ. Иртнĕ çулта Мари облаçĕнчи Еласовский районпа социализмлă ăмăрту договорĕ тунă, кашни гектартан вăтам шутпа 15 центнер тырпул илес тесе йышăнса хăварнă пулсан, ăна пурнăçлайман.

Уйрăм колхозсем тухăçлă тырпулшăн çине тăрса кĕрешрĕç. «Новая Юнга», «Родина», «Хĕрлĕ паттăр» тата Сталин ячĕпе тăракан колхозсем кашни гектартан 100 пăтран кая мар тырпул туса илчĕç.

Районри коммунистсен пухăвĕ колхозсенче иртнĕ çулта тырпул тухăçне ÿстерме пулăшакан майсемпе çителĕксĕр усă курнине, ĕçе тĕрĕс мар организациленине тата ĕç дисциплини начар пулнине палăртрĕ. Акă, тĕслĕхрен, иртнĕ çуракинче «Ударник» колхоз сеялка пур çинчех 160 гектар алăпа акнă.

Машинно-тракторнăй станци 1940 çулти плана 48 процент анчах тултарнă. Çакă вăл тракторсемпе çителĕксĕр усă курнинчен килнĕ. Григорьев юлташ бригади плана 38 процент анчах тултарнă. Удобренисем хатĕрлес, ялхуçалăх машинисене юсас, вăрлăхсене сортлас тата уйра юр тытас ĕçсем çителĕксĕр пулса пыраççĕ. Юр тытас плана 50 процент анчах тултарнă. Районра 11 стахановла шкул организациленĕ, анчах вĕсем те çителĕксĕр ĕçлеççĕ-ха.

Çуракине хатĕрленес тĕлĕшпе малта пыракан колхозсем пур. Анчах вĕсен паха опычĕсене юлса пыракан ытти колхозсене куçарма тăрăшмаççĕ.

Коммунистсем агитаципе пропаганда ĕçĕ çинче тĕплĕн чарăнса тăчĕç. Районра коммунистсем чылайĕшĕ хăйсен политикăллă пĕлÿне хăпартас тĕлĕшпе тăрăшса ĕçлеççĕ. Анчах çавăнпа пĕрлех хăйсен пĕлÿне ÿстерес тĕлĕшпе çителĕксĕр ĕçлекен коммунистсем те сахал мар-ха. Финанс отделĕн заведующийĕ Смирнов юлташ ку тарана çитсе те «ВКП(б) историйĕн кĕске курсĕн» 3-мĕш сыпăкне тин вĕренет, Столяров юлташ (Ахманейри парторганизацин секретарĕн заместителĕ) 2-мĕш сыпăка вĕренет.

Суйлавсенĕ тата партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцине хатĕрленнĕ май районри нумай агитколлективсем агитацие массăллă ĕçе лайăхлатрĕç. Агитаци ĕçне практикăллă ĕçпе çыхăнтарма пуçларĕç.

Пуху ВКП(б) Чăваш Обкомĕн V-мĕш пленумĕн решенийĕсене пурнăçа кĕртме конкретлă майсене палăртса хăварчĕ.

Г. ДАНИЛОВ.

Комсомолецсен колхоз ĕçĕсемшĕн ответлă пулмалла

Хĕрлĕ Чутай районĕнчи «Труженик» колхозри комсомол пуçламĕш организацин 15 комсомолеца пĕрлештерсе тăрать. Колхозра пуçламĕш парторганизаци çук. Шутпа, комсомол организацин колхозра пысăк вырăн йышăнса тăмалла. Комсомол организацийĕн ĕç çителĕклĕ. Колхозра сĕт-çу, сурăх тата чăх-чĕп фермисем пур. Кусемсĕр пуçне комсомолецсен вăйлă тырпулшăн социализмлă ăмăртăва пуçарса пымалла.

Чăн та, уйрăм комсомолецсем çуракине хатĕрленес тата выльăхсене пăхас тĕлĕшпе примерлă ĕçлеççĕ. Çапах та, пĕтĕмĕшпе илсен, комсомол организаци начар ĕçлет. Колхозра тихасене начар пăхаççĕ, вĕсене тасатмаççĕ. Çавăн пирки стена хаçачĕ çине çырса кăларнипе лăпланса ларнă. Комсомолец Васякин 6 уйăх хушши ветсанитар пулса ĕçлет. Анчах вăл çав хушăра фермăри выльăхсене мĕнле пăхнипе пачах интересленмен. Фермăсенче выльăхсене япăх пăхаççĕ. Сурăх фермин витинче сивĕ пулать. Çавна пула кăçал тăватă путек шăнса вилнĕ.

Çак ыйтусене комсомол организацин пухăвĕнче çийĕнчех сÿтсе-явса, кирлĕ мерăсем йышăнмалла пулнă.

Комсомол пуçламĕш организацин колхоза ертсе пырас ĕçе вăйлатмалла. Комсомолецсен колхозри ĕçсемшĕн ответлă пулмалла.

Е. ПЕТУХОВ.

Колхозсенчи стена хаçачĕсен республикăри ăмăртăвĕ

Хаçата вăхăтра кăларса тăратпăр

Пирĕн «Çамрăк вăй» колхозри (Çĕрпÿ р.) «Стахановец» стена хаçат редколлеги членĕсем, Красноармейский районри «Прогресс» колхозри стена хаçат редколлегин чĕнĕвне ырласа, колхозсенчи стена хаçачĕсен республикăри ăмăртăвне хутшăнчĕç. Ăмăртăва хутшăнса эпир хамăр çине стена хаçатне вăхăтра кăларса тăма, вăйлă тырпул туса илес çĕрте колхозăн чăнчăн çывăх помощникĕ пулма, хаçатăн организаторла рольне ÿстерме обязательствăсем илтĕмĕр. Çавна май стена хаçатне уйăхра тăватă номертан кая мар кăларса тăма пултăмăр.

Хальхи вăхăтра пирĕн стена хаçачĕ çине çуракине хатĕрленес ыйтусем тăрăх нумайрах çыраççĕ. Уйрăмăнах вырăнти удобренисене пухас ыйтăва стена хаçачĕ тĕплĕн лартрĕ.

Колхоз хальхи вăхăтра вырăнти удобренисене пухассипе сахал мар çитĕнÿсем турĕ. Кĕл, кайăк-кĕшĕк тислĕкĕ чылай пухрĕç.

Колхоз производствинче хамăр пуçарулăха палăртса, колхозри çитменлĕхсене вăхăтра пĕтерсе пырса стена хаçачĕн авторитетне татах та ÿстеретпĕр.

«Çамрăк вăй» колхозри стена хаçат редакторĕ **П. Дэрре.**

УКĔРЧĔК ÇИНЧЕ: Комсомолецсен Пĕтĕм Союзри йĕлтĕрлĕ кросĕ пуçланнă кун — февралĕн 2-мĕшĕнче—Шупашкарта пулнă митинг.

К. Бабаев фото-ÿкерчĕкĕ.

ШКУЛТИ КРАЕВЕДЕНИ

Алексей Максимович Горький 1935 çулта, Иркутскри 15-мĕш номерлĕ вăтам шкулта вĕренекенсем патне янă çырура, çапла çырнăччĕ: «Пирĕн Правительство Союзри ачасем пурте... вăтам образовани илччĕр тесе тăрăшать. Пире çĕршер пин врачсем, учительсем, инженерсем, музыкантсем, актерсем, поэтсем, романистсем т. ыт. те кирлĕ. Çĕр айĕнче выртакан пуянлăхсене шыраса тупас тата кăларса хатĕрлес тĕлĕшпе ĕçлекен çынсен çарĕ кирлĕ. Пирĕн государствăра çынсен сывлăхĕшĕн хăрушă хурт-кăпшанкăсем, тăпрана сĕткенсĕр хăваракан çумкурăкĕсем, вăрмансемпе тырăсене сиенлекен хурт-кăпшанкăсем пулмалла мар. Хамăрăн пĕтĕм çĕре пирĕн сад пекех ĕçлесе тăрас пулать...» Ку çырура А. М. Горький пионерсемпе шкул ачисене природăна сăнаса вĕреннипех те чарăнса ан тăрăр, шкулта вĕреннĕ чухне илнĕ пĕлÿсем тăрăх ĕçлесе природăна хамăра кирлĕ пек улăштарса пырăр, тесе чĕннĕ. Вăл çапла чĕнсе калани паянхи кун та вырăнлă.

А. М. Горький чĕнсе каланине пурнăçа кĕртме шкулта краеведени ĕçне йĕркелени те пит кирлĕ. Партин XVIII съезчĕн решенийĕсенче вырăнсенче топливо хатĕрлессине тата строительство материалĕсем туса хатĕрлессине пур майсемпе те вăйлатма каланă. Тата нумай та пулмасть СССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ вырăнти чĕртаварсенчен куллен кирлĕ япаласемпе апат-çимĕçсем нумайрах туса хатĕрлесси çинчен ятарласах постановлени йышăнчĕç. Çак задачăна пурнăçа кĕртес çĕрте те шкулта краеведени ĕçне йĕркелени пысăк пулăшу пама пултарать.

Программа тăрăх вĕрентнĕ чухне шкул ачисене практикăллă хăнăхусем парса пымалла,—çак ĕçе йăнăçлăн тума та краеведени материалĕсем кирлĕ, шкул ачисене колхозсемпе заводсен ĕçĕсемпе, таврари çĕршывăн пуянлăхĕсемпе паллаштарас пулать. Ялсенчи, çавăн пекех хуласенчи шкулсем таврари çĕршыва сăнаса тĕпчес ĕçе май пур таран анлăн туса пыни кирлĕ.

Чăн ĕнтĕ, краеведени ĕçĕсем кашни шкултах хăшпĕр таран пулса пыраççĕ,—çакăнсăр совет шкулĕнче нимĕнле ĕç те йăнăçлă пулма пултараймасть. Анчах нумай шкулсем хăйсен районне, таврари çĕршыва тĕпчесе вĕренес тĕлĕшпе тăтăшах ĕçлесе пыма тытăнман-ха. Учительсем те чылайĕшĕ краеведени ĕçне хакламасăр, ку ĕçрен пăрăнса тăраççĕ. Çавна пула çамрăк краеведсемпе çамрăк натуралистсен ĕçне те çителĕклĕ ертсе пыни çук.

Çитменне, çутĕç пайĕсем те краеведени ĕçĕ çине çителĕклĕ çавăрăнса пăхни çук-ха.

Хăшпĕр районсенче кăна ачасен техникăллă станцийĕсем краеведени ĕçĕсене туса пыраççĕ. Шупашкарти, Сĕнтĕрвăрринчи тата Çĕмĕрлери ачасен техникăллă станцийĕсене илсен, унта ачасем тĕрлĕрен модельсем, машинăсем тăваççĕ, лайăх сортлă çĕрулми, сухан, кавăн ÿстереççĕ, хăйсен районĕсенче çĕр айĕнчен минералсем кăлараççĕ т. ыт. те.

1941 çулта шкулсенче краеведени ĕçне вăйлатас тĕлĕшпе мĕн кирлине пурне те тумалла, мĕншĕн тесен краеведени ĕçĕ шкул ачисене коммунистла воспитани памалли хăватлă майсенчен пĕри пулса тăрать. Таврари çĕршыва тĕпчесе вĕренекен пионерсемпе шкул ачисен хамăрăн социализмлă тăван çĕршыва хĕрÿллĕн юратас туйăм ÿссех пырать. Хамăр пурăнакан таврари çĕршыва юратма ăна пĕлес пулать,—таврари çĕршывăн пуянлăхĕсене, ĕççыннисен массисем хăйсен пусмăрçисене хирĕç, хальхи телейлĕ пурнăçшăн мĕнле кĕрешнине пĕлсе тăмалла.

Краеведени ĕçĕ ачасемпе çамрăксен пуçарулăхне, сăнаса тĕпчес хăнăхуне, коллективпа пĕрле, организациленсе ĕçлес хăнăхува ÿстерсе пырать. Çамрăк краеведсемпе çамрăк натуралистсен кружокĕсенче ĕçлени ачасен тавракурăмне анлăлатать, вĕсем шкулта илнĕ пĕлÿсем çумне татах та пĕлÿсем хушать. Хăйсен районĕнчи природăна, хуçалăха тата культурăна вĕренсе, шкул ачисем тĕпчев ĕçне харпăрхăй тĕллĕн туса пыма хăнăхаççĕ тата обществăшăн усăллă ĕçе те вăй çитнĕ таран хутшăнаççĕ (çумкурăкĕсемпе, уйхирсене тата вăрмансене сиенлекен хурт-кăпшанкăсемпе кĕрешесси, çĕнĕ культурăсем ÿстересси, çĕр айĕнчи усăллă япаласене шыраса тупасси т ыт. те.).

Шкулсенчи çамрăк краеведсен кружокĕсенче юханшывсене, кÿлĕсене, шурлăхсене тата çĕр айĕнчи хаклă япаласене тĕпчесе сăнасси çине уйрăмах çавăрăнса пăхас пулать,—кун пек ĕçе шкул ачисемпе пионерсем яланах юратса хутшăнаççĕ. Тата, калăпăр, хулан, районăн, республикăн историне вĕренесси, революциллĕ движени çинчен материалсем пухасси пысăк вырăн йышăнмалла. Ку ĕçе тунă чухне историллĕ-революциллĕ памятниксемпе паллашни, тĕрлĕрен событисенче пулнă çынсемпе тĕл пулса калаçни усăллă пулĕ.

Час-часах пирĕн шкулсенче истори преподавателĕсем шкул ачисене вĕрентнĕ чухне вырăнти материалсене илсе кăтартмаççĕ. Çавна пула ачасем Степан Разин отрячĕсем, çавăн пекех Емельян Пугачев çарĕсем Чăваш республикин территоринче ăçта-ăçта пулса мĕнле çапăçнине те пĕлмеççĕ. Ку вăл—пысăк çитменлĕх. Тата çамрăксене граждăн вăрçи вăхăтĕнчи событисемпе те паллаштарас пулать. Сăмахран, Шупашкар хулипе юнашарах чаплă полководец, граждăн вăрçин геройĕ В. И. Чапаев çуралса ÿснĕ ял — Чапаево (Будайка)—ларать. Шкулсенчи çамрăк краеведсен çакăн пек чаплă çынсен ячĕпе çыхăнса тăракан вырăнсемпе паллашмаллах.

Çамрăк краеведсем фольклора—халăх творчествине—пухас тĕлĕшпе те пысăк ĕçсем тума пултараççĕ. Халăх юррисене, халлапсене, юмахсене, частушкăсене çырса илни, ĕлĕкхи йăласене тĕпчесе пĕлни—хаклă материал парать тата шкулта литературăна вĕрентессине чĕрĕрех майпа туса пыма, литературăпа харпăрхăй пултарулăхĕн кружокĕсен ĕçĕсене чĕртсе яма май парать.

Шкулта краеведени ĕçĕ йăнăçлă пуласси ку ĕçе тĕрлĕрен формăсемпе, тĕрлĕрен майсемпе туса пынинчен килет. Геологине вĕренме массăллă походсемпе экспедицисем, экскурсисем иртересси, природăри явленисене тăтăшах сăнаса тăрасси, шкул çумĕнчи участокри сăнавлă-тĕпчевлĕ ĕçсем, историллĕ вырăнсене кайса курасси, —çак майсемпе тата ытти çавăн пек формăсемпе те усă курас пулать. Краеведени ĕçĕ çине шкулсенчи пионер организацийĕсемпе комсомол организацисем тĕплĕн çавăрăнса пăхни кирлĕ.

Шкулти краеведени ĕçне вăйлатни пире çамрăк ăрăва коммунистла воспитани парас ĕçре, тăван çĕршывшăн пĕтĕм чĕререн тăракан патриотсене, тăван çĕршывăн хăватне малалла ÿстерессишĕн вăя шеллемесĕр ĕçлекен граждăнсене пăхса ÿстерес ĕçре пысăк пулăшу парĕ.

В. ИСАЕВ.

* * *

Кружоксем организациленĕ

ÇĔМĔРЛЕ. (**Хамăр корр.**). Древкомбинатри 3-мĕш номерлĕ цехри комсомолецсен çар ĕçне вĕренес туртăм пысăк. Вĕсем тĕрлĕрен курссенче, кружоксенче вĕренсе пĕлÿ илесшĕн тăрăшаççĕ.

Иккĕмĕш уйăх ĕнтĕ цехра çар ĕçне вĕренес тĕлĕшпе икĕ кружок тата ПВХО кружокĕ ĕçлеççĕ. Занятисем эрнере пĕрре йĕркеллĕн пулса иртеççĕ. ПВХО кружокĕ (руководителĕ Радостина юлташ) ку таринччен 6 заняти туса иртгернĕ, вăтамран илсен занятисене 15—20 çын çÿрет.

Çак цехрах комсомолецсем валли политграмота кружокĕ организациленĕ.

Ĕççыннисене çар ĕçне вĕрентесси

Юлашки вăхăтра ĕççынни депутачĕсен вырăнти Совечĕсем нумайĕшĕ массăллă оборона ĕçне вăйлатассишĕн, суйлавçăсене çар ĕçне вĕрентессишĕн, çар енĕпе воспитани парассишĕн ытларах та ытларах тăрăшма пуçлаççĕ. Çакă вăл—государство оборонин интересĕсемшĕн, совет граждăнĕсен интересĕсемшĕн кирлĕ япала, мĕншĕн тесен «...вăрçă пирĕн куç умĕнчех çĕнĕ формăсем илсе пырать, вĕсене кура халĕ ĕнтĕ штатски çынсен те вăрçă ĕçне тĕплĕн вĕренмелле пулса тăчĕ... Пĕр сăмахпа каласан, капитализмлă йĕри-тавралăх пурри тата тĕнчери хальхи вăхăтри условисем пире çакна тума хушаççĕ: совет граждăнĕсенче хăйсене хăйсем сыхлас туйăма аталантарса вăйлатас пулать, вĕсен мобилизациллĕ хатĕрлĕхне вăйлатас пулать» (М. И. Калинин). Шăпах çакна шута илсе ĕнтĕ вырăнти Советсем ĕççыннисене çар ĕçне вĕрентес ĕçе чăнласах туса пыма, Осоавиахима тата оборонăллă ытти обществăсене вĕсен ĕçĕнче активлăн пулăшса пыма тивĕçлĕ.

Ирĕклĕ Осоавиахим обществин речĕсенче совет патриочĕсем нумай миллионшар çын шутланаççĕ, вĕсемшĕн социализмлă тăван çĕршыва хÿтлес ĕç—таса обязанность пулса тăрать. Осоавиахим организацийĕсем пăхса ÿстернĕ çынсем чылайĕшĕ нумаях пулмасть Тăван çĕршывшăн пулса иртнĕ çапăçусенче хăюллăхпа паттăрлăха, çапăçма пĕлнине кăтартса пачĕç. Осоавиахим миллионшар совет граждăнĕсене сывлăшран килсе тапăннă чух тумалли ĕççен тĕп правилисемпе паллаштарнă. Осоавиахим сывлăшран тапăннинчен сыхланма вĕрентес тĕлĕшпе иртерекен вĕренÿсене, химиллĕ вĕренÿсене çĕршер пин çын хутшăнаççĕ.

Осоавиахим туса иртернĕ мĕнпур ĕç, сăмах та çук, пирĕн Тăван çĕршыва усă кÿнĕ, анчах та унăн результачĕсем пирĕншĕн ниепле те çителĕклĕ мар-ха. Вăл результатсем çĕршыв çак организаци умне лартакан требованисенчен инçетре-ха.

Осоавиахим умне питех те пысăк тата кирлĕ задачăсем лартнă. Вăл государство оборонине вăйлатас тĕлĕшпе ĕççыннисене çар ĕçне вĕрентсе хатĕрлеме, çар ĕçĕн мĕнпур отраçлисем валли кадрсене малтанлăха вĕрентсе хатĕрлеме тивĕçлĕ. Пуриншĕн те паллă, юлашки вăхăтченех Осоавиахим членĕсене çар енĕпе вĕрентсе хатĕрлес ĕçе «теплицăпа оранжерейăри пек» условисенче туса пынă. Чăннипех те çар ĕçне вĕрентес, вăрçă обстановкинчи евĕрлĕ условисенче вĕрентес вырăнне, çынсем кружоксенче ларнă, чăннипе илсен оборона темисем çинчен калаçса иртернĕ. Общество членне çар ĕçне вĕрентнĕ чухне вăл вăрçă вăхăтĕнче, çапăçу хирĕнче мĕнле ĕç тăвассине шута илмен. Пуриншĕн те паллă вĕт, оборона организацин речĕсенче çар ĕçне вĕреннĕ çынра Хĕрлĕ Çар боецĕн тĕп пахалăхĕсем пулма тивĕçлĕ, вăл çар ĕçне лайăх пĕлме, çапăçура кирек мĕнле условисенче те, кирек мĕнле обстоятельствăсенче те, кирек мĕнле обстановкăра та мĕн кирлĕ çавна тумашкăн пĕлме тивĕçлĕ.

Акă мĕншĕн ĕнтĕ Осоавиахим хăйĕн ĕçне çĕнĕлле йĕркелес тĕлĕшпе туса иртерекен ĕçе активлă осоавиахимовецсем хĕрÿллĕн хутшăнаççĕ, ăна ырлаççĕ. Нумай вырăнсенче учебнăй подразделенисем—группăсем, командăсем, отрядсем туса йĕркеленĕ, вĕсен задачи—кирлĕ вăхăт килсе, тухсан алла хĕçпăшал тытма тивекен çынсене çар ĕçне вĕрентесси. Комплекслă çĕнĕ программа çар ĕçне последовательнăй йĕркепе вĕрентсе пыма палăртать. Занятисенче совет çарĕнчи пек дисциплина пулать: çарти пек обращени, стройпа çÿреме вĕрентес ĕç, уставлă командăсем тата приказ. Учебнăй группăсене, командăсене, отрядсене запасри командирсем ертсе пымалла тăваççĕ. Вĕсем хăйсен çар ĕçĕнчи пĕлÿлĕхĕпе хăнăхăвĕсене ĕççыннисене параççĕ, вĕсене Хĕрлĕ Çарти принцип тăрăх—«вĕренÿре йывăр, çапăçура çăмăл» текен принцип тăрăх вĕрентеççĕ.

Осоавиахим организацийĕсен çынсене воспитани парас ĕçе Совет Союзĕн маршалĕ С. К. Тимошенко юлташ ертсе пыракан пирĕн Хĕрлĕ Çартан вĕренес пулать. Ĕççыннисене Хĕрлĕ Çар примерĕпе çар ĕçне вĕрентсе хатĕрленĕ çĕрте мĕнпур условноçсене сирсе пăрахас пулать, çынсене чăтăмлăх, вăй, правурлăх, паттăрлăх, хăюллăх парас пулать, çапăçура тавçăруллă пулма, çĕнтерÿ патнелле пĕр пăркаланмасăр çирĕппĕн пыма вĕрентсе воспитани парас пулать. Мĕнпур йышши спорт, уйрăмăнах йĕлтĕр спорчĕ, Осоавиахим вооруженийĕнче пулни кирлĕ, вĕсене пĕр çак задачăна—хăйсен çар ĕçĕнчи пĕлĕвĕсемпе кучухнехи çапăçу условийĕсенче усă курма пĕлекен çынсем хатĕрлес задачăна пăхăнтарни кирлĕ.

Осоавиахим организацийĕсенче çар ĕçне вĕрентессине çĕнĕлле йĕркелес ĕçе Мускавпа Ленинград пуçарса пыраççĕ. Унта группăсем, командăсем, отрядсем тунă тата халĕ те туса йĕркелеççĕ, вĕсенче занятисене Хĕрлĕ Çар уставĕ ыйтнă пек иртереççĕ. Çар ĕçне вĕренессин паха примерне коммунистсем—районсенчи партактив — кăтартса параççĕ. Руководительсен личнăй примерĕ—пысăк ĕç, вăл ыттисене хавхалантарса çĕклет. Руководительсем хыççăн массăсем çĕкленсе пыраççĕ, унтан вĕренеççĕ, унтан пример илеççĕ. Çар ĕçне вĕреннĕ çĕрте вырăнти Советсен руководителĕсем те обязательнăй йĕркепех пример кăтартма тивĕçлĕ.

Çар ĕçне мĕнле вĕренсе алла илмеллине сăмахпа мар, ĕçпе кăтартса паракан Советсен руководителĕсем сахал мар ĕнтĕ пирĕн. Хăй вăхăтĕнче «Известия» хаçат Ростов облаçĕнчи Старочеркасск станицин Совечĕ массăллă оборона ĕçне пысăк ăсталăхпа йĕркелесе яни çинчен çырса кăларнăччĕ. Кунта Совет исполкомĕ çумĕнче яланлăх оборона комиссийĕ ĕçлет, хăйĕн ларăвĕнче исполком станицăра оборона ĕçĕ мĕнле пыни çинчен сÿтсе-явать. Вырăнти Советăн ертсе пыракан работникĕсем хăйсен суйлавçисене çар ĕçне вĕрентессишĕн пĕтĕм чунтан тăрăшаççĕ.

Хĕрлĕ Çар XXIII çул тултарнă тĕле кашни ялта, кашни станицăрах ворошиловла юланутçăсен групписем организацилемелле, Осоавиахимăн çĕнĕ программи тăрăх пĕрремĕш ступеньри ворошиловла стрелоксен 15 группине тата пĕрремĕш ступеньлĕ ворошиловла юланутçăсен 4 группине вĕрентсе кăлармалла,—çакăн пек обязательство илнĕ Ростов облаçĕнчи Азовск районĕнчи колхозниксем. Чкалов облаçĕнче Переволоцк районĕнчи халăх пурăнакан сакăр пысăк пунктра колхозсенчи оборона çурчĕсем тунă, вĕсенче çĕршер колхозник çар ĕçне вĕренеççĕ. Ялта оборона ĕçĕ вăйланни çинчен калакан сведенисем ытти районсенчен те килеççĕ.

Калас пулать, колхозсенчи оборона ĕçĕ—Осоавиахим çителĕксĕр ĕçлекен вырăн-ха вăл. Кирлĕ пулсан алла хĕçпăшал тытса хăйсен колхозри пуянлăхне, хăйсен Тăван çĕршывне хÿтлеме çар ĕçне вĕренес, çар хăнăхăвĕсем илес кăмăл колхозниксем хушшинче калама çук пысăк. Акă мĕншĕн ĕнтĕ вырăнти Советсен, хăйсен активĕ çине, запасри командирсем çине таянса, малта пыракан колхозниксен патриотла ыйтăвĕсене пĕтĕмĕшпех тивĕçтерме пултаракан мероприятисем палăртса хатĕрлемелле.

Осоавиахим ĕçне вăйлăн критиклесе, Ворошилов юлташ ВКП(б) XVIII съездĕнчи выступленире çапла каларĕ: «Осоавиахим хăйĕн системин организацийĕсемпе пур фабрикăсене тата заводсене, предприятисене, учреждениесене, вĕренÿ заведенийĕсене тата колхозсене çавăрса илес тĕлĕшпе эпир çывăх вăхăтрах мĕн кирлине пурне те тума пултаратпăр, тума тивĕçлĕ те. Ĕçе çавăн пек лартма кирлĕ: Осоавиахим ĕçĕ тивĕçлипе обществăллă-массăллă ĕç пулса тăтăр, обществăн кашни членĕ Осоавиахим тăвакан ĕçсем усăллине тата кирлине курса тăтăр». Анланма вăхăт ĕнтĕ, массăллă оборона ĕçне вăйлатасси тата унăн пахалăхне хăпартасси—государствăллă пысăк ĕç, ăна пурнăçа кĕртсе пырассишĕн вырăнти Советсем те ответлă пулса тăраççĕ.

Обществăллă-массăллă оборона ĕçне актива явăçтармасан, вăл ĕç йăнăçлăн пурнăçа кĕрсе пыма пултараймасть. Оборона ĕçĕнчи энтузиастсем Осоавиахим организацийĕсенче пысăк вырăн йышăнса тăмалла. Шăпах ĕнтĕ çакна шута илсе, Осоавиахимăн Центральнăй Совечĕ обществăн хуласемпе районсенчи совечĕсем çумĕнче тата пысăк пуçламĕш организацисем çумĕнче яланах ĕçлекен секцисем туса йĕркелеме йышăнчĕ, вĕсенче çакăн пек секцисем пулаççĕ: çар ĕçне вĕрентес тĕлĕшпе ĕçлекен секци; халăха сывлăшран килсе тапăннинчен тата химиллĕ тапăнуран сыхланма вĕрентсе хатĕрлес тĕлĕшпе ĕçлекен секци; авиаци спортне (парашютизма, планеризма, авиамоделизма) вăйлатас тĕлĕшпе ĕçлекен секци тата шкулсенчи оборона ĕçĕ енĕпе ĕçлекен секци. Çак секцисен составĕнче чăн-чăн активист-общественниксем, хăйсен ĕçне хĕрÿллĕн юратакан, унпа ыттисене хавхалантарса çĕклеме, ĕçе çĕнĕлле йĕркелеме пĕлекен çынсем пулма тивĕçлĕ.

Осоавиахимăн ертсе пыракан кадрĕсем—группăсен, командăсен, отрядсен командирĕсем хăйсен çар квалификацине пĕрмаях хăпартса пыччăр тесе, юлашки вăхăтри вăрçăсен опытне тĕплĕн вĕренччĕр, çар техникине кĕртекен çĕнĕ улшăнусене т. ыттисене те тимлĕн сăнаса пыччăр тесе, Осоавиахим Центральнăй Совечĕ ытларах тăрăшма тивĕçлĕ. Çак енчен пăхсан Осоавиахимăн Мускав хулинчи совечĕн пуçарăвĕсене паллă тумасăр хăварма май çук, вăл çар ĕçĕн темисем, çарпа истори темисем тăрăх лекцисем тумалли программа хатĕрленĕ. Осоавиахим работникĕсемшĕн çакăн пек лекцисем итлени усăллă пулать: «Кучухнехи вăрçăра авиаци мĕнле вырăн йышăнса тăни çинчен», «Вăрçă çинчен калакан марксистла-ленинла вĕрентÿ», «Суворовăн полководецла искусстви», «Хĕрлĕ Çарăн дисциплинарлă çĕнĕ уставĕ» т. ыт. те.

Хамăрăн çулпуç тата учитель Сталин юлташ панă кăтартăва пирĕн яланах асра тытас пулать: «нимĕнле «ăнсăртлăх» та тата тулашри тăшмансен нимĕнле фокусĕсем те пире кĕтмен çĕртен килсе тивме ан пултарччăр тесе, «вăрçăпа килсе тапăнас хăрушлăх умĕнче пирĕн пĕтĕм халăха мобилизациллĕ хатĕр тытса тăрас пулать...»

Кирлĕ пулсан алла хĕçпăшал тытса нумай нациллĕ Совет Союзĕнчи граждăнсен—коммунистла общество строителĕсен мирлĕ ĕçне хÿтлеме хатĕр пулас тесе, совет çыннисем çар ĕçĕнчи пĕлÿлĕхсен мĕнпур комплексне çапăçури обстановка евĕрлĕ условисенче йăнăçлăн вĕренсе алла илме тивĕçлĕ.

(«ИЗВЕСТИЯ» умстатьи, январĕн 28-мĕш)

Лашасен хисепне ÿстерсе пыма мĕн чăрмантарать?

ÇĔМĔРЛЕ. (**Хамăр корр.**). Район Совечĕн çак кунсенче пулса иртнĕ VI-мĕш сессинче çакна палăртрĕç: район выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес тĕлĕшпе хăшпĕр çитĕнÿсем тунă пулсан та, лашасен хисепне ÿстерес ĕçре кая юлса пырать. Икĕ çул хушши ĕнтĕ вăл хăйне панă плана тултараймасть. 1940 çулта лашасен хисепĕ чылаях чакнă.

Лашасен хисепне ÿстерсе пырас ĕçри çитменлĕхсенчен пĕри вăл — пĕтĕ кĕсресене, çавăн пекех çамрăк тихасене йĕркеллĕ пăхманни пулать. Тихасем пăхса ÿстерес тĕлĕшпе иртнĕ çулта плана мĕнпурĕ те 40,5 процент кăна тултарнă.

Уйрăм колхозсем тихасемпе пĕтĕ кĕсресене кăна мар, ĕç лашисенех йĕркесĕр тыткаласа начарлатаççĕ, вĕлереççĕ. Çапла, сăмахран, «Искра» колхозра иртнĕ çулта 9 лаша вилнĕ, вăл шутран Шивкин ертсе пыракан бригадăра 8 лаша вĕлернĕ. Райçĕрĕç панĕ калана тăрăх, чирлесе вилнисен хисепĕ 15 пуçран иртмест, ыттисене вара поездсем каснă, кашкăрсем тытнă т. ыт. те.

Хăшпĕр колхозсенче кĕсресем хăм параххаççĕ. Мыслецри «Ударник», Тăван ялсоветĕнчи «Ударник», Мăн Улхашри «Труд» колхозсенче иртнĕ çулта кĕсресем пĕр тиха та хăмламан, Пояндайкинăри «Новая жизнь» колхозра 38 кĕсререн пĕри çеç хăмланă. Ахальтен мар ĕнтĕ асăннă колхозсем лашасен хисепне ÿстерме мар, чакарса пыраççĕ. «Новая жизнь» колхозра иртнĕ çулта лашасен хисепĕ 16 пуç чакнă.

Çак фактсем вĕсем районри партипе совет тата комсомол организацийĕсем лашасем ĕрчетес ыйтупа сахал ĕçленине аван кăтартса параççĕ.

Илер кадрсемпе ĕçлес ыйтăва. Пуриншĕн те паллă, конюхсем лашасене пăхмалли правилăсене тĕплĕн пĕлнĕ çĕрте лашасене лайăх пăхаççĕ, выльăх апатне тирпейлĕ тыткалаççĕ. Ворошилов ячĕпе тăракан колхозăн 23 лаша, пурте вĕсем мăнтăр. Кунта лашасене лайăх пăхаççĕ: апатсене нормăпа çитереççĕ, таса та ăшă витере усраççĕ. Конюхсем улшăнса тăмаççĕ, пурте хăйсен ĕçне юратса тăваççĕ. Ку колхозра пиллĕк çул хушшинче те пĕр аборт пулман.

Анчах кун пек тĕслĕхсем районра сахалтарах-ха. Чылай çĕрте конюхсем хăйсен ĕçĕн тĕп правилисене те пĕлмеççĕ: лашасене нормăсăр çитереççĕ, вăхăтра шăвармаççĕ, вĕсен айĕсене те тасатса тăмаççĕ.

«Новая жизнь» колхозра конюхсем выльăх апатне çавтери йĕркесĕр тыткалаççĕ, нимĕнле нормăна та пăхăнмаççĕ. Çапах та вĕсене асăрхаттаракан çук, вĕсем хушшинче ĕçлемеççĕ. Старший конюх лашасем пăхас ĕçрен пачах пăрăннă, вăл ытти конюхсене фураж валеçсе панипех ĕçкунĕ илсе ларать.

«14 лет Октября», Мыслец колхозĕсенче ырхан лашасем пур. Мĕншĕн тесен, лашасене йĕркеллĕ тăрантармаççĕ, шăвармаççĕ. Витесенче сивĕ, урайĕнчи тислĕке вăхăтра тасатмаççĕ. Калăпăр, лашапа инçе çула кайса килнĕ е йывăр ĕç тунă. Паллах, кун хыççăн ăна кантармалла, лайăх апат памалла. Анчах çак правилăна пăснă тĕслĕхсем колхозсенче сахал мар тĕл пулаççĕ.

Конюхсен пĕлÿне ÿстермелле. Вĕсем пур правилăсене те пĕлччĕр, хăйсен ĕçне юратса тăччăр. Ку таринччен райçĕрĕç пайĕ те, колхоз правленийĕсем те вĕсемпе кирлĕ пек ĕçлемен, ветеринари работникĕсем те массăллă ĕçе туса пыман. Çавăнпа çитес вăхăтра конюхсем хушшинче семинарсем, массăллă ĕçсем туса пырсан аван пулмалла.

Хар. **ЛИСИН.**

~~~~~~~

Паха вăрлăхсем хатĕрлесе хумалла

Çураки валли пысăк пахалăхлă вăрлăх хатĕрлесе хурасси пит те ответлă ĕç пулса тăрать. Анчах хăшпĕр колхозсенче вăл ĕç çине кирлĕ пек çаврăнса пăхмаççĕ. Шăмăршă районĕнчи «Мотор» колхозра вăрлăх хывнă амбара 6 сантиметр хулăмĕш юр кĕрсе тулнă. Тепĕр амбарта шăшисем çисе 50 килограмм сĕлĕ вăрлăхне пăсса пĕтернĕ. Çавăн пекех çак районри «Динамо» колхозăн вăрлăх амбарĕсене те юр кĕрсе тулнă.

Йĕпреç районĕнчи Сталин ячĕпе тăракан колхозра 51 центнер пăрçа нÿрлĕ пулнă пирки шăнса пăсăлнă, вăл халĕ акма юрăхсăра тухнă.

Вăрлăх тасатмалли машинăсемпе туллин усă курмаççĕ. «Мотор» колхозра çĕнĕ триер нумай вăхăт хушши ĕçлемесĕр ларнă. Çав вăхăтрах вăрлăхсене тасатса пĕтермен.

Лайăх тасатман пирки, вăрлăхсем пахалăх тĕлĕшĕнчен кондицине ларманççĕ. Вăрлăхсене лабораторинче тĕрĕсленĕ хыççăн çакна куратпăр: республика тăрăх кондицине ларман вăрлăх 29,1 процент шутланать. Хăшпĕр районсенче кондицине ларман вăрлăх татах та нумай. Советский районра унăн хисепĕ 89,8 процента, Куванкино — 45, Çĕрпÿ — 44,1, Етĕрне — 30 процента çитет.

Вăрлăх кондицине ларманни ăна çителĕклĕ сортласа тасатманнинчен, ытларах нÿрлĕ пулнинчен килет. Тĕрĕслесе пăхнă тăрăх вăрлăх таса мар пулнă пирки — 21 процент, нÿрлĕ пулнă пирки — 10,2, вутпуççи пулнă пирки — 3,11 процент кондицине ларманни палăрнă.

Сортласа тасатнă хыççăн вăрлăхсене лабораторисенче тĕрĕслемеççĕ. Сăмахран, Етĕрне районĕнче вăрлăхсене лабораторисенче пĕтĕмпе те 8 процент, Советский — 10,6, Çĕрпÿ — 15,7, Калининский — 18,5, Элĕк — 20,8, Пăрачкав районĕнче 26 процент кăна тĕрĕсленĕ. Вăрлăхсен пахалăхне лабораторисенче тĕрĕслессине халех йĕркелес пулать. Ку ĕçе вăраха хăвармалла мар.

Агроном **Н. КОНДАКОВ.**

~~~~~~~

Лайăх ĕçленĕшĕн ĕçкунĕ хушса тÿлемелле

СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ 1940 çулти декабрĕн 31-мĕшĕнче «Ялхуçалăх культурисен тухăçлăхне тата выльăх-чĕрлĕх продуктивлăхне ÿстернĕшĕн Украина ССР Республикинчи колхозниксене ĕçшĕн хушса тÿлесси çинчен» йышăннă постановленине Сыпай ялсоветĕнчи (Иш-лей р.) колхозсенче анлăн сÿтсе-явреç. Колхозниксем вăл постановленине чĕререн ырлаççĕ. Ун пек постановленине пирĕн республика тăрăх та йышăнма кирлĕ, тесе сĕнÿсем параççĕ вĕсем.

«Вускасси» колхозăн сĕт-çу ферминче ĕçлекен Мария Садакова çапла калать:

— Ку постановленине питĕ вăхăтра кăларнă. Вăл колхозниксене ĕçлеме хавхалантарать. Ун пек постановленине пирĕн республика тăрăх та кăларма кирлĕ. Эпĕ фермăра 6 çул ĕçлетĕп. Выльăхсене юратса пăхатăп. Ферма начар мар ĕçлет. Иртнĕ çулта кашни ĕнерен вăтам шутпа 30 килограма яхăн çу илнĕ. Кăçал татах та пысăкрах тухăç илме ĕмĕтленетпĕр, — тет вăл.

«Клевер» колхоз членĕсем те ку постановленине тулли кăмăлпа ырлаççĕ. Кунта кăçал та ĕçшĕн тÿлессинче тĕрĕсмарлăхсем пулкаланă.

Виççĕмĕш бригада иртнĕ çул гектартан вăтам шутпа 12 центнер ытларах тĕштырă туса илнĕ. Уйрăм звеносем 20 центнер илнĕ. Çав вăхăтрах иккĕмĕш бригадăн гектартан — 9 центнер кăна тухнă. Çапла пулин те ĕçкунĕ пурне те пĕр танах панă. Лайăх ĕçленĕшĕн хушса паман. Çак йĕркесĕрлĕхе малашне пĕтермелле, — теççĕ колхозниксем.

С. МАМАЕВ.

Ялти интеллигенцин ĕçĕсем

Ялти вулав çурчĕ, колхоз клубĕ интеллигенципе тачă çыхăнса ĕçлесен массăллă-политикăллă ĕçĕн центрĕ пулса тăрать. Анчах хăшпĕр вулав çурчĕсем ялти интеллигентсене ĕçе явăçтарма пĕлмеççĕ, çавăнпа та вĕсен ĕçĕсем те начар.

1940 çулта Федякинецсем мĕнпур учительсене, врачсене, агрономсене, колхозлă ялсенчи мĕнпур интеллигенцине хăйсем пек ĕçлеме чĕнчĕç.

Федякинецсен чĕнĕвĕ пичетре тухнă хыççăнах Аслă Чакри (Вăрмар р.) интеллигенци пухăнса чĕнĕве сÿтсе-явнă. Çавăн хыççăнах план туса хĕрÿллĕ ĕçе тытăнчĕç. Ĕçлеме кирлĕ условисем пурте пур. Ялта парти кандидачĕсен группи, комсомол пуçламĕш организацийĕ, учительсем, фельдшерсем, трахсестра, вулав çурчĕ, сельпо, колхоз правленийĕ тата ялсовечĕ пур.

Иртнĕ вăхăтсенче массăллă ĕçре хăшпĕр учительсем кăна ĕçленĕ пулсан, халь вĕсем пурте ĕçе активлăн хутшăнаççĕ. Ялта 32 çынран тăракан агитколлектив пур. Вĕсенчен чылайĕшĕ учительсем.

Иртнĕ çулти декабрь уйăхĕнчен пуçласа çак тарана çитсе ялти халăх хушшинче пурĕ 27 доклад туса иртернĕ. Вăл шутран историпе вĕрентекен учитель Л. Никифоров юлташ тĕне хирĕçле ыйтусем тăрăх докладсем туса парать. Естествознанипе вĕрентекен учительница Е. Никитина юлташ колхозри агрокружока ертсе пырать, кружока 22 колхозник йĕркеллĕ çÿреççĕ.

Фельдшерица М. Семенова юлташ медицина ыйтăвĕсемпе лекцисем вулать. Ку таринччен вăл 9 лекци иртернĕ те ĕнтĕ.

Докладсемпе лекцисене малтанах хатĕрленсе, интереслĕ, вырăнти фактсене кăтартса иртгереççĕ. Колхозниксем лекцисемпе докладсене лайăх хак параççĕ.

Çавăн пекех Шăхальри интеллигенци те ĕçе активлăн хутшăнать. Шăхальри вулав çурчĕ чăн-чăн культура вучахĕ пулса тăчĕ. Вăл ялан планпа ĕçлет. Вулав çурчĕн заведующийĕ В. Краснов юлташ колхозниксен умĕнче пысăк авторитетпа усă курать.

Арапуçĕнчи туллимар вăтам шкулти учительсем, больницăри главнăй врач С. Иванов юлташ т. ыт. те тĕрлĕ темăсем тăрăх докладсемпе лекцисем иртгереççĕ. Кавалти вăтам шкулти учительсем тĕне хирĕçле пропагандăна анлăн сарса янă.

Халĕ, ССР Союзĕн Верховный Советĕн Национальноçсен Советне тата вырăнти Советсене уйрăм округсем тăрăх депутатсем суйлама хатĕрленнĕ тапхăрта, массăллă-политикăллă агитаци ĕçĕ вăйланса кайрĕ. Çавна пула колхозсенче çуракине лайăх хатĕрленессишĕн, вăрман хатĕрлес тата финанс планне срокчен тултарассишĕн социализмлă ăмăрту сарăлсах пырать. Вăрмарти «Большевик» колхоз уя 1520 лав тислĕк кăларнă, 200 центнер кайăк-кĕшĕк тислĕкĕ хатĕрленĕ, 270 щит туса уйра юр тытнă.

Шăхальри «Хĕрлĕ Шăхаль» колхозра куллен 67 çын вăрманта ĕçлеççĕ, колхозниксем культсборпа самообложени укçисене вăхăт çитмесĕрех парса татассишĕн тăрăшаççĕ.

Çак çитĕнÿсене тума ялти агитаторсем политикăллă-массăллă ĕçе куллен туса пыни нумай пулăшать. Кавалти агитаторсем кашни суйлавçă патне киле çÿреççĕ, калаçу туса иртгереççĕ.

Массăллă агитаци ытти колхозсенче те сарăлсах пырать. Çак ĕçре ялсенчи интеллигентсем пысăк вырăн йышăнаççĕ. Вĕсем колхозниксене коммунистла воспитани парас тĕлĕшпе тăрăшса ĕçлеççĕ.

И. СТЕПАНОВ.

Хаçатра тухнă материалсем тăрăх

„Сĕрнĕ урапа чупать“

«Чăваш Коммуни» хаçатăн кăçалхи 19-мĕш номерĕнче (январĕн 24-мĕш) Г. Ивановăн «Сĕрнĕ урапа чупать» ятлă статьи пичетленсе тухнăччĕ.

Вăрмар районĕнчи прокурор пĕлтернĕ тăрăх, Михайлов пирки уголовнăй ĕç пуçарнă, халь следстви пырать.

КУЛЛЕН КИРЛĔ ТАВАРСЕМ ЫТЛАРАХ ТУСА КĂЛАРАР!

ĔÇЕ ПИКЕНСЕ ТЫТĂННИ ÇУК

КАЛИНИНО. Çак кунсенче ĕççынни депутачĕсен район Совечĕн V-мĕш сессийĕ пулса иртрĕ. Унта вырăнти чĕргавартан куллен кирлĕ таварсем тата продовольстви туса кăларасси, колхозсенче обществăллă выльăх-чĕрлĕх ĕрчетесси тата 1940 çулта район бюджетне мĕнле пурнăçласа пыни çинчен сÿтсе-яврĕç.

Пĕрремĕш ыйтупа район Совечĕн исполком председателĕ А. Иванов юлташ доклад туса пачĕ. Вăл СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ «Вырăнти чĕртавартан куллен кирлĕ таварсем тата продовольстви тăвассине ÿстермелли мероприятисем çинчен» йышăннă постановлени çинчен, районра куллен кирлĕ таварсем тата продовольстви туса хатĕрлемелли условисем пурри çинчен каларĕ. Çавăн пекех ку тĕлĕшпе аласталăх артелĕсен ĕçĕсем çинчен те чарăнса тăчĕ.

1940 çулта районра виçĕ промартель ĕçленĕ. Вĕсенчен пĕр артелĕ те производство планне тултарман. Артельсем вырăнти чĕртавартан куллен кирлĕ таварсем хатĕрлес ĕçре пысăк вырăн йышăнса тăраççĕ. Анчах вĕсен руководителĕсем хăйсен ответлăхне туйса илмен. Çакна пула ĕнтĕ артельсем çителĕксĕр ĕçлесе пынă. Çавăнпа та суту-илÿ организацисен куллен кирлĕ таварсене инçетри хуласенчен илсе килмелле пулнă.

Куллен кирлĕ таварсене вырăнтах туса кăларас ĕç кăçал та сÿрĕккĕн пырать. Промартельсем СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ йышăннă постановленине пурнăçа кĕртсе пыма тытăнман-ха. Уйрăмах Чăрăш Хирлепри «Майăн 1-мĕш» артель ытла та начар ĕçлет. Иртнĕ çулта та вĕсем кирлĕ пек ĕçлемен, производство планне 34 процент кăна тултарнă. Ку артельте черепица тата тăмран савăт-сапасем туса кăларма май пур. Çак япаласене тума чĕртавар çителĕклĕ, урăх нимĕнле чăрмавсем те çук. Апла пулсан та артель председателĕ Иванов юлташ енчен пулăшулăх çук, вăл асăннă таварсене кăларассишĕн тăрăшмасть. Артель атă-пушмаксем туса кăларать. Ку ĕç те çителĕксĕр пырать. Заказсене вăхăтра пурнăçламаççĕ.

Район центрĕнче сĕтел-пукансем тăвакан мастерской тума тытăннă. Строительство ĕçĕсене тума пуçăнни нумай пулать ĕнтĕ, çапах та мастерской халĕ те туса çитермен.

Сессинче тухса каланă юлташсем вырăнти чĕртавартан куллен кирлĕ таварсем тата продовольстви туса хатĕрлемелли условисене тĕплĕн тишкерсе тухрĕç. Промартельсен, суту-илÿ тата хатĕрлев организацисен ĕçĕнчи çитменлĕхсене палăртрĕç тата вĕсене пĕтермелли майсене кăтартса хăварчĕç.

Т. БЕЛОВ.

~~~~~~~

ОСОАВИАХИМ ОРГАНИЗАЦИЙĔСЕНЧЕ

Лăпланса ларма сăлтав çук

Осоавиахим членĕсене çар ĕçне вĕрентесси пысăк тата ответлă ĕç пулса тăрать. Çак ĕçĕн ăнăçлăхĕ Осоавиахимăн хула, район совечĕсенчен тата вырăнти пуçламĕш организацисенчен нумай килет. Вĕсен çар ĕçне вĕрентессине пуçарса тата ертсе пымалла.

СССР Осоавиахим Центральнăй Совечĕ осоавиахимовецсене çар ĕçне вĕрентмелли çĕнĕ программа çирĕплетнĕ хыççăн Осоавиахим организацисем хăйсен ĕçне чылай лайăхлатрĕç.

Апла пулсан та хăшпĕр организацисем халĕ те йĕркеллĕ ĕçлесе пыма тытăнман-ха. Ку тĕлĕшпе Осоавиахим Шупашкар хула советне илсе кăтартас пулать. Унта ĕçлекенсем хăйсен ĕçне чыслăн пурнăçласа пымаççĕ. Хулари хăшпĕр организацисен ĕçĕнчи çитĕнÿсемпе лăпланса ларнă.

Чăнах та, Наркомюст çумĕнчи Осоавиахим пуçламĕш организаци хăйĕн ĕçĕнче улшăнусем туни палăрать. Унта çар ĕçне вĕренмелли занятисене йĕркеллĕ иртгерме тытăннă. Осоавиахим членĕсем стройра çÿреме, топографине, тактикăна, пăшалтан тĕл пеме тата Хĕрлĕ Çар уставĕсене вĕренеççĕ. Группа командирĕ Дмитриев юлташ тăрăшса ĕçлет.

Çавăн пекех Чăвашсоюз, Госбанк т. ыт. учрежденисем çумĕнчи пуçламĕш организацисем аван ĕçлеме пуçларĕç. Анчах малтанхи пĕчĕк çитĕнÿсемпе лăпланса ларни килĕшÿсĕр. Мĕншĕн тесен хулари нумай организацисем начар ĕçлеççĕ. Çар ĕçне вĕренесси юлса пырать. Группăсенче занятисем иртгерме халĕ те тытăнман.

Осоавиахим организацисене хула совечĕ практикăллă кăтартусем парса пулăшмасть. Хула совечĕн председателĕ Макаров юлташ çар ĕçне вĕрентессине вырăнсенче организацилес тĕлĕшпе çителĕксĕр ĕçлесе пырать. Вăл пуçламĕш организацисене кирлĕ пек ертсе пымасть.

Çар ĕçне вĕренмелли группăсен командирĕсемпе таччăн çыхăнса ĕçлени, вĕсене методикăллă кăтартусем парса пулăшни пысăк вырăн йышăнса тăмалла. Хула совечĕ çакна шута илмест. Командирсен канашлăвĕсене йĕркеллĕ иртгермеççĕ.

Осоавиахимовецсем иртгерекен занятисенче Осоавиахим хула совечĕн работникĕсем хутран-ситрен кăна пулкалаççĕ. Вĕсем паянхи кунччен кăтартуллă занятисем пĕр хутчен те иртгермен.

Осоавиахим членĕсене çар ĕçне вĕрентессн йĕлтĕрпе çÿреме вĕрентнипе таччăн çыхăнса тăмалла. Йĕлтĕрпе çÿреме вĕренес ĕçе сарса пырас тĕлĕшпе план та туса çирĕплетнĕ пулнă. Макаров юлташ çак планпа тума пăхнă ĕçсене пурнăçлассишĕн тăрăшмасть. Осоавиахим хула советĕнче ĕçлекенсем кăçал çак тарана çитиччен йĕлтĕр çине тăрса курманни те çавăн çинченех калать.

Хула советĕнче ĕçлекенсем ытларах канцелярийĕнче лараççĕ. Малашнехи кунсенче вĕсен çар ĕçне вĕренмелли группăсенче ытларах пулмалла, командирсене практикăллă кăтартусем парса пулăшмалла. Ĕççыннисене çар ĕçне вĕрентес çĕрте коммунистсемпе комсомолецсем пример кăтартса пымалла.

И. АСАФЬЕВ.

~~~~~~~

Призыва хатĕрленеççĕ

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ. Районра кăçал призыва кĕме çул çитнĕ çамрăксем Хĕрлĕ Çар ретне кайма юрăхлă пулассишĕн кĕрешеççĕ. Вĕсем призыва лайăх хатĕрленнипе кĕтсе илес тĕлĕшпе Калининский районпа ăмăртса ĕçлеççĕ.

Ăмăртăва хутшăннă хыççăн допризывниксем Осоавиахим организацийĕсен çар ĕçне вĕренмелли групписенче тăрăшса вĕренме тытăнчĕç. Хĕрлĕ Çара кайиччен стройра çÿреме, пăшал пеме, уставсене вĕренеççĕ. Кунпа пĕрлех оборона значокĕсен нормисене параççĕ.

Призыва хатĕрленес тĕлĕшпе Именкасси, Хозакасси, Яманак тата Красноармейский ялсовечĕсем лайăх ĕçлеççĕ. Кунта çар ĕçне вĕренесси, оборона значокĕсен нормисене парасси аван пырать.

Йĕлтĕр спорчĕ — çамрăксем чи юратакан спорт пулса тăчĕ. Призывниксем нумайĕшĕ йĕлтĕрпе çÿреме вĕренсе çитрĕç. Вĕсем комсомолецсен йĕлтĕрлĕ кросне лайăх хатĕрленсе кĕтсе илнĕ.

Йĕлтĕрçĕсен кросне призывниксенчен 25 команда хутшăннă. Кросс участникĕсем пурте ГТО значокĕн хĕллехи нормисене пачĕç.

П. ЯКОВЛЕВ.

ВĂРМАН ХАТĔРЛЕВĔ

МАЛТИСЕНЧЕН ПРИМЕР ИЛМЕЛЛЕ

КУКЕÇ. СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ «СССР Вăрман промышленность Халăх Комиссариачĕн вăрман хатĕрлевĕнче 1941 çулти 1-мĕш кварталта çуран тата лашапа ĕçлемелли тÿлевлĕ повинность тăвасси çинчен» постановлени йышăннă хыççăн, районра малта пыракан колхозсем вăрман хатĕрлев ĕçне массăллăн тухса кайрĕç. Заводской ялсоветĕнчи Молотов ячĕпе тăракан колхозăн вăрман хатĕрлевĕнче куллен 15 çын ĕçлес вырăнне 16, Альгеш ялсоветĕнчи Кадыков ячĕпе тăракан колхозăн 5 çын вырăнне 15 çын, Ворошилов ячĕпе тăракан колхозăн 5 çын вырăнне 7 çын ĕçлеççĕ. Вĕсем кулленех ĕç нормине иртгерсе тултарса пыраççĕ. Çавăн пекех «Ударник», «Знамя революции», «Новый быт», «Осоавиахим», «Строитель» колхозсем вăрман хатĕрлес тĕлĕшпе лайăх ĕçлеме пуçларĕç.

Анчах та районри пур колхозсем те вăрман хатĕрлес, çавăн пекех вăрман турттарас тĕлĕшпе кирлĕ пек ĕçлемеççĕ-ха. Вăрманта кулленех 60 çынран кая мар лашапа, 70 çынран кая мар çуран ĕçлемелле пулсан, халĕ лашапа 20 çын, çуран 71 çын ĕçлеççĕ. Çавăнпа та ĕнтĕ кулленхи ĕç планне çителĕксĕр тултарса пыраççĕ.

График тăрăх, районăн февралĕн 5-мĕшне 1500 кубометр вăрман касса хатĕрлемелле, 800 кубометр вăрман турттармалла пулнă пулсан, паянхи куна 1100 кубометр кăна вăрман касса хатĕрленĕ. Уйрăмăнах ку ĕçре Карачура ялсоветĕнчи «Коминтерн» колхозпа «Пчела» колхоз çителĕксĕр ĕçлеççĕ. Вĕсем вăрман хатĕрлев ĕçне кайнă кунах каялла таврăннă.

Единоличниксем çинчен те каламалла. Халĕ 13 единоличник кăна вăрман касса хатĕрлес ĕçе хутшăннă. Çатра-Лапсар, Альгеш, Çĕньял ялсоветĕнчи хăшпĕр единоличниксем вăрмана кайса та курман. Халĕ кашни колхозăн, колхозникăн Пĕтĕм Союзри XVIII партконференци ячĕпе пыракан социализмлă ăмăртăва хутшăнса, вăрман хатĕрлес, турттарас ĕçсене тивĕçлипе пурнăçлассишĕн тăрăшмалла.

П. НИКИТИН.

Пĕр цехри стахановецсем

ÇĔМĔРЛЕ. (**Хамăр корр.**). Древкомбинатри 5-мĕш номерлĕ цехри рабочисемпе стахановецсем Пĕтĕм Союзри XVIII партконференци ячĕпе пуçланнă социализмлă ăмăртăва хутшăнса, хăйсем çине январь уйăх планне срокчен тултарма обязательство илнĕччĕ. «Çĕршыв валли планран иртгерсе продукци туса кăларасси — çакă пулать пирĕн обязательство», — терĕç вĕсем.

Кĕрешÿ анлăн сарăлса кайрĕ. Уйрăм рабочисем, сменăсем кунран-кун паха результатсем пама пуçларĕç. Цехра нормăна тултарса ĕçлейменнисен хисепĕ чакса пычĕ, ун вырăнне стахановецсен ретне темиçе рабочи хутшăнчĕ.

Январь уйăхĕн 10-мĕш кунĕнче цехра хăшпĕр результатсене шутласа пăхрĕç. Ку вăхăтра пĕтĕм цех уйăх планне çурри ытла тултарнă. Уйрăм стахановецсем тимĕрçĕ Аринкинпа молотобоец Горячев, Емелин юлташ сменинчи Сазоновпа Краснощеков юлташсем уйăх планне те иртгерсе тултарнă пулнă.

Çак тĕслĕхсем рабочисене татах та хавхалантарнă, вĕсен ĕçлес кăмăлĕ çавтери ÿснĕ. Ăмăрту куллен çĕнĕ результатсем панă. Çапла ĕçленипе те ĕнтĕ цех коллективĕ январь уйăх планне 4 кун малтан тултарнă. Малта пыракан стахановецсем хăйсен уйăхри нормисене икшер хут ытла иртгерсе тултарма пултарчĕç.

Хальхи вăхăтра цехра социализмлă ăмăртупа стахановла движени татах та анлăн сарăлса пырать. Тĕп ĕçре ĕçлекенсенчен пурте нормăсене иртгерсе тултараççĕ.

Ĕç тухăçлăхне ÿстерсе пырас тĕлĕшпе уйрăмăнах слесарь Николай Садюков, Сергей Сазонов, Василий Краснощеков юлташсем малта пыраççĕ, вĕсем куллен икшер норма тăваççĕ, тимĕрçĕ Чернышев хăйĕн молотобоецĕпе Лобачков юлташпа 2—2,5 норма парать, тимĕрçĕ Александр Цыгляр, молотобоец Николай юлташсем те нормăна 180 процентран кая мар тултараççĕ. Вĕсем пурте январь уйăх планне иртгерсе тултарнă.

5-мĕш номерлĕ цех коллективĕ хăй çине илнĕ обязательствăна ăнăçлăн пурнăçласа пырать. Пĕтĕм Союзри XVIII партконференцине вăл чăн-чăнах çĕнĕ çитĕнÿсем тунипе кĕтсе илет.

Обязательствăсене пурнăçлаççĕ

Чăваш АССР çăнăх-арман промышленноçĕнче ĕçлекенсем XVIII партконференци ячĕпе хăйсем çине илнĕ обязательствăсене ăнăçлăн пурнăçласа пыраççĕ. Армансенче ĕçлекенсем социализмлă ăмăртăва анлăн сарса пырса, производство планне пысăк çитĕнÿсемпе тултарчĕç. Арман трестĕ тăрăх январь уйăхĕнчи плана 103 процент тултарнă.

Производство планне çак районсенчи армансем ытлашшипех пурнăçларĕç: Улатăрти 1-мĕш номерлĕ арман — 145 процент, 8-мĕш номерлĕ арман — 142 процент, Йĕпреç — 137 процент, Çĕмĕрле — 113 процент, Пăрачкав — 117 процент тултарнă.

Лайăх ĕçлекенсемпе пĕрлех производство планне тултарман армансем те пур-ха. Елчĕк, Шупашкар, Çĕрпÿ армансем япăх ĕçлеççĕ. Вĕсем хăйсен обязательствисене тултарассишĕн кĕрешмеççĕ.

А. НИКИФОРОВ.

Пахча-çимĕçсем ытлăн-çитлĕн пулччăр

Иртнĕ çулта пирĕн республикăри колхозсенче пахча-çимĕç хуçалăхне вăйлатас тĕлĕшпе пысăк ĕçсем туса иртгернĕ. Пахча-çимĕçсем тата çырла-çимĕçсем лартса тумалли çĕр лаптăкĕ те чылай ÿсрĕ. 1939 çулта пахча-çимĕç культурисем валли 2320 гектар çĕр уйăрнă пулсан, 1940 çулта унăн лаптăкĕ 3036 гектара çити ÿсрĕ.

Çавăн пекех садсен лаптăкĕ те 550 гектар ытла ÿснĕ. Колхозниксен, ялсенче пурăнакан служащисен тата рабочисен кил вырăнĕсенче çимĕç йывăççисем 95.000 тĕп, тĕрлĕ çырла йывăççисем 49.000 тĕп лартнă.

Пахча-çимĕç культурисен тупăшĕ чылай хăпарчĕ. 1939 çулта вăтам шутпа кашни гектартан 96-шар центнер пухса кĕртнĕ пулсан, 1940 çулта пахча-çимĕç тупăшĕ 119 центнера çити ÿснĕ. Иртнĕ çулта кашни гектартан 96 центнер çĕрулми илнĕ, 1939 çулта 61 центнер илнĕ пулнă. 1939—40 çулсенче хĕлле тата çуркунне çанталăк начар тăнă пулин те, колхозсем садпахчисенчен пысăк тухăçлă çимĕçсем туса илчĕç. Çак çитĕнÿсем агротехника кăна пурнăçа кĕртсе пынă май пулнă.

Иртнĕ çулти çитĕнÿсем кăçал татах та пысăкрах çĕнтерÿсем тума лайăх условисем туса пачĕç. Халĕ ĕнтĕ пахча-çимĕç тата садсем ĕрчетес ĕçсен мастерĕсем те, стахановецсем те сахал мар. Пирĕн республикăра пысăк тухăçлă пахча-çимĕçсем туса илнĕ колхозсем нумай.

Етĕрне районĕнчи «Новый путь» колхоз (бригадир И. Петрухин юлташ) ывата çул хушшинче вăтам шутпа кашни гектартан 141-шер центнер панулми пухса илнĕ. Молотов ячĕпе тăракан колхоз та (Шупашкар районĕ) вăтам шутпа кашни гектартан (4 çул хушшинче) 88,5-шер центнер панулми пухса илнĕ. Хура çĕртме туни, садсенчи çĕре органически тата минераллă удобрени хывса çемçетни, йывăççене сиен кÿрекен хурт-кăпшанкăсене, чирсене хирĕç тăтăшах кĕрешсе пыни тата йывăççене лайăх пăхса усрани черетлĕхе пĕтерне, урăхла каласан, панулми çул сиктерсе мар, кашни çулах пулать.

Пахча-çимĕç ĕрчетес ĕçри уйрăм стахановецсем татах та пысăкрах çитĕнÿсем тунă. Елчĕк районĕнчи «Осоавиахим» колхозри бригадир-овощевод В. Захаров юлташ гектартан 959 центнер хăяр пуçтарса илнĕ. Тăвай районĕнчи «КИМ» колхозри бригадир-овощевод Имендаев юлташ гектартан 523 центнер купăста пухса кĕртнĕ. Çĕрпÿ районĕнчи «Красный бригадир» колхозри бригадир Шишкин юлташ гектартан 317 центнер арбуз, Ксенцов юлташ («Волга» колхоз, Çĕмĕрле р.) — 500 центнер помидор пуçтарса илнĕ т. ыт. те. Кун пек примерсем пирĕн республикăра татах та нумай.

Пахча тата сад культурисене ытларах акса туни, вĕсен тухăçлăхне хăпартни колхозсене пысăк тупăшсем кÿчĕ. Тăвай районĕнчи «Красная Чувашия» колхоз 1940 çулта 62.083 тенкĕлĕх тупăш илнĕ пулнă. Çĕрпÿ районĕнчи «Красный бригадир» колхоз 14,5 гектар пахча-çимĕç лартса укçан 118.443 тенкĕлĕх тупăш илнĕ. Кунта кашни ĕçкунĕ пуçне виçĕм çул 71 пус, пĕлтĕр — 2 тенкĕ те 50 пус тупăш тивнĕ.

Партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцине хатĕрленнĕ май республикăри пахча тата сад ĕç мастерĕсем, стахановецсем социализмлă ăмăртăва хутшăнчĕç. Вĕсем сад-пахча хуçалăхне татах та ытларах вăйлатассишĕн, вĕсен тухăçлăхне хăпартассишĕн кĕрешеççĕ. Парникпе теплицăсен хуçалăхĕ те ÿссе пырать.

Тăвай тата Вăрмар районĕнчи колхозсем пахча-çимĕç культурисен вăрлăхĕсене çителĕклĕ хатĕрленĕ. Çак вăрлăхсене таçтан инçетрен кÿрсе килмен, вĕсене вырăнта тунă. Ку ĕнтĕ колхозсен пысăк çĕнтерĕвĕ пулса тăрать.

Çапах та çакна калас пулать: колхозниксем сад-пахча çимĕçĕсем ĕрчетес ĕçе малашне те аталантарса пырассишĕн, сад-пахчасен лаптăкăшне ÿстерессишĕн тăрăшаççĕ, анчах чылай чухне çĕрĕç оргăнĕсем колхозниксен пуçарăвне ертсе пымаççĕ, колхозниксене хăйсен ĕмĕтне пурнăçа кĕртме пулăшмаççĕ.

Пирĕн ĕççыннисем кашни çулах ир тата кая юлса пиçекен çимĕçсене ытлăн-çитлĕн парса тăма ыйтаççĕ. Çакă вăл пур çĕрте те, уйрăмăнах хуласен çывăхĕнчи районсенче, сад-пахча ĕрчетес ĕçе темиçе хут ытларах вăйлатма хушать.

Кăçал колхозсенчи парниксен хуçалăхне чылай пысăклатма палăртнă. 1941 çулта парниксен рамисем 18.000 çити ÿсмелле. Ир пиçекен çимĕçсене (симĕс сухан, хăяр т. ыт. те) лартмалли вăхăт çывхарса килет. Анчах халĕ колхозсенче парниксен рамисем 14.500 кăна. Ялхуçалăх снабженин Чăваш республикинчи конторин колхозсем валли кăçал 5000 парник рамисем хатĕрлесе памалла, анчах вăл çак ĕçе тивĕçлипе туса пымасть, халлĕхе пĕтĕмпе те 700 рама кăна хатĕрленĕ. Теплицăсене ĕçе кĕртесси те кантăк çук пирки чарăнса тăрать. Иртнĕ çулти декабрĕн 20-мĕшĕнче Чăваш АССР Совнаркомĕ йышăннă постановлени тăрăх, ялхуçалăх снабжени конторине кирлĕ чухлĕ кантăк кÿрсе килме хушнă, анчах çак постановленине халĕ те пурнăçа кĕртмен-ха. Çавăн пирки Ишлей, Шупашкар, Канаш, Çĕмĕрле т. ыт. районсенче çĕнĕрен тунă теплицăсене вăхăтра ĕçе яраймаççĕ.

Вăрлăх хатĕрлесси çителĕксĕр пулса пырать. Чылай районсенче пахча-çимĕç культурисен вăрлăхĕсем çитмеççĕ, çапах та вырăнти ресурссемпе усă курмаççĕ. «Сортсемовощăн» Чăваш республикинчи отделенийĕ вăрлăхсем хатĕрлес тĕлĕшпе питĕ начар ĕçлет. Астутарас пулать, «Сортсемовощь» мĕнпур колхозсене те вăрлăх тăратма пултараймасть. Уйрăмăнах купăста, кишĕр, тутлă кăшман вăрлăхĕсем сахал пулаççĕ. Çавăнпа та вырăнти ресурссемпе усă курасси çине ытларах çаврăнса пăхмалла.

Сад-пахчасене шăварас ĕçе организацилесси пысăк вырăнта пулмалла. Нумай колхозсем çимĕçсене шăварас ĕçе механизацилессишĕн тăрăшаççĕ, анчах Çĕрĕç Халăх Комиссариачĕн шыв хуçалăхĕн отделĕ те, сад-пахча çимĕçсен управленийĕ те çак ĕçе мĕнле организацилемеллине колхозсемпе райçĕрĕç пайĕсене нимĕнле кăтарту та паман. Сооруженисем тума чертежсем, расчетсем кирлĕ, вĕсене колхозсене çитерсе парассине халех йĕркелени кирлĕ.

Сад-пахча ĕçне вĕрентесси — кадрсем хатĕрлесси ытла та япăх пулса пырать. Кадрсем хатĕрлесси çинчен Чăваш АССР Совнаркомĕ йышăннă постановленине чылай районсенче пурнăçа кĕртмеççĕ. Ку тĕлĕшпе çак кунсенчех конкретлă ĕçсем туса иртгермелле, мĕншĕн тесен, парниксене пахча-çимĕçсем лартмалли вăхăт çывхарса килет.

Кăçалхи çул — сад-пахча ĕрчетес тĕлĕшпе пысăк çĕнтерÿсен çулĕ пулса тăмалла. Кăçал 300.000 тĕпрен кая мар çимĕç йывăççисем лартмалла, колхозсенчи сад-пахчасен лаптăкăшне темиçе хут пысăклатмалла. Уйрăмăнах вишни, слива, хурлăхан, хăмла çырли, çĕр çырли, пысăк тупăш паракан тата хăвăрт пиçекен ытти çырласем лартса тăвасси çине ытларах çаврăнса пăхмалла.

Парниксене ĕçе кĕртмелли вăхăт çывхарса килет. Парниксем валли тислĕк, органически удобренисем тата ĕçре кирлĕ япаласене (кĕреçе, сенĕк, кĕреплене т. ыт. те) çителĕклĕ хатĕрлес пулать. Сăмах май çакна каласа хăвармалла: суту-илÿ организацисен садпахчара кирлĕ хатĕрсене çителĕклĕ тăран тăратмалла, çав япаласене вырăнти промысла артелĕсенче туса кăларассине вăйлатмалла.

Сад-пахчасенче ĕç вăйне тĕрĕс организацилени кирлĕ. Звеносем тăрăх ĕçлесси тĕп вырăнта пулмалла. Кашни бригадăн тата звеносен ĕç планĕсем пулччăр, агротехника кăтартăвĕсене пĕтĕмпех тата вăхăтра пурнăçа кĕртсе пымалла.

Колхозсенче сад-пахча ĕрчетесси, пахча-çимĕçсен тухăçлăхне хăпартасси пит те ответлă тата ĕççыннисен материаллă пурнăçне лайăхлатма кирлĕ ĕç пулса тăрать. Пирĕн промышленноçа та сахал мар сад-пахча çимĕçсем кирлĕ. Çавăнпа та ку ĕçе аталантарса пырасси çине ытларах çаврăнса пăхас пулать.

Агроном **Р. ОСАНОВ.**

СОВЕТ СОЮЗӖ ТӐРӐХ

„Дипломати историйӗн“ пӗрремӗш томӗ пичетленсе тухнӑ

«Дипломати историйӗн» пӗрремӗш томӗ пичетленсе тухнӑ, ӑна сутма пуҫланӑ. Вӑл кӗнекесен «Тулашри политика библиотеки» ятлӑ серине кӗрет. Пӗрремӗш том авалхи ӗмӗрсемпе (пирӗн эра пуҫланиччченхи VX—XIV ӗмӗрсем) Франци — Пруссѝ вӑрҫи (1871 ҫ.) хушшинчи тапхӑрти дипломатиллӗ ӗҫсем ҫинчен каласа парать.

Икӗ томлӑ «Дипломати историне» В. П. Потемкин юлташ редакцилесе кӑларать. Пӗрремӗш тома ҫырса хатӗрленӗ ҫӗре ҫаксем хутшӑнса ӗҫленӗ: профессорсем— С. В. Бахрушин, А. В. Ефимов, Е. А. Косминский, В. С. Сергеев, С. Д. Сказкин, академик Е. В. Тарле, А. Л. Нарочницкий тата профессор В. М. Хвостов.

Хальхи вӑхӑтра «Дипломати историйӗн» иккӗмӗш томне хатӗрлеҫҫӗ.

«Дипломати историне» совет интеллигенцийӗ, партактив, пропагандистсем, лекторсем, истори преподавателӗсем, ҫар работникӗсем тата аслӑ шкулсенче вӗренекен студентсем валли шутласа ҫырнӑ.

Кашни томӑн тиражӗ — 500 пин экземпляр. (ТАСС).

Колхоз базарӗсенче

Ҫӗршыври колхоз базарӗсене сӗт тата сӗт-ҫу продуктисем чылай нумайрах тухма пуҫланӑ. Январь уйӑхӗнче Тбилисири базара колхозниксем, декабрьтипе танлаштарсан, 50 процент нумайрах сӗт илсе тухнӑ. Краснодарти базарсенче декабрьтинчен 32 процент нумайрах ҫу сутнӑ. Одессӑри, Днепропетровскри, Алма-Атари тата ытти вырӑнсенчи базарсенче те картина ҫакнашкалах.

Ростов облаҫӗнчи колхозсен тата колхоз базарӗсен работникӗсен опычӗ пуриншӗн те интереслӗ пулма пултарать. Хуласенчен инҫетри районсене базарсен дирекцийӗсен представителӗсене яраҫҫӗ, вӗсем таварсене хуласене турттарса тухас ӗҫре колхозниксене пулӑшу параҫҫӗ. Колхозсенчен организациллӗ йӗркепе — обозсемпе, автотранспортпа тата чугунҫулсемпе тӑрӑх нумай таварсем турттарса тухаҫҫӗ. Январӗн пӗрремӗш числисенче облаҫӑн инҫетри колхозӗсенчен Ростова ялхуҫалӑх продуктисем 100 вагон ытла илсе пынӑ. Днепропетровск облаҫӗнчи колхозсем те организациллӗ йӗркепе хуласене, рабочисен поселокӗсене продуктсем турттарса пыраҫҫӗ.

Базарсене ялхуҫалӑх продуктисем нумайрах тухма пуҫлани базарти хаксене пӗчӗклетме пулӑшать.

Нумай колхозсенче уполномоченнӑйсем суйлаҫҫӗ, вӗсене колхозниксем хӑйсен таварӗсене базарта сутма хушса яраҫҫӗ. Колхозсен правленийӗсем вӗсене транспорт параҫҫӗ. Январь уйӑхӗн пӗр кунӗнче Ростоври базарсене 794 колхозникӑн продуктисене илсе тухнӑ. Ҫак продуктсене 54 ҫын кӑна — колхозниксен уполномоченнӑйӗсем —турттарса пынӑ. Тӗрлӗ расходсене чакарнисӗр пуҫне, колхозниксем, ҫапла майпа, сахалтан та 700 ӗҫкунӗ перекетлесе хӑварнӑ. Белоруссири, Мускав, Одесса облаҫӗсемпе ытти облаҫсенчи нумай колхозсем те продуктсене базара ҫавӑн пек йӗркепе турттарса пыраҫҫӗ. (ТАСС).

Ялти медработниксен канашлӑвӗ

Февралӗн 5-мӗшӗнче СССР Наркомздравӗнче ялти медицина работникӗсен канашлӑвӗ уҫӑлнӑ. Канашлура ялти халӑха лечебнӑй пулӑшу парас ӗҫе организацилес ыйтусене сӳтсе-явнӑ.

ССР Союзӗн Сывлӑха сыхлав Халӑх Комиссарӗн заместителӗ С. А. Колесников юлташ 1941 ҫулта сывлӑха сыхлас ӗҫ мӗнле пулмалли ҫинчен доклад тунӑ. Лечебнӑй пунктсен хисепӗ ӳсет, ялти врачебнӑй участоксене ҫирӗплетеҫҫӗ. Ялсене 6.500 врач яраҫҫӗ, врачебнӑй участоксем, клинико-диагностически лабораторисем валли оборудовани комплекчӗсем 1.000 комплект ытла илеҫҫӗ. Ялсенчи мӗнпур район центрӗсем валли врач-терапевтсем, 25 койкӑран кая мар шутланакан мӗнпур больницӑсем валли врач-хирургсем тупса пама йышӑннӑ. Ялсенче 16.800 ача вырнаҫмалӑх ҫӗнӗ яслӗсем тӑваҫҫӗ. 294 аптека, 2.186 аптека пункчӗ, фельдшерски тата фельдшерско-акушерский пунктсем 5.500 пункт уҫма шутлаҫҫӗ.

СССР Наркомздравӗн ялсенчи лечебнӑй учрежденийӗсен управленийӗн начальникӗ Н. А. Баран юлташ ялти врачебнӑй участокӑн профилактикӑллӑ ӗҫӗ ҫинчен доклад тунӑ. Ялсенчи нумай вырӑнсенче санитари активӗ туса хунӑ, врачебнӑй участоксем колхозсен правленийӗсемпе, ялсоветсемпе, парторганизацисемпе тата обществӑллӑ организацисемпе пӗрле ялта санитари культурине хӑпартассишӗн кӗрешеҫҫӗ. Ҫакна пула чирлекенсен хисепӗ нумай чакнӑ.

Канашлу темиҫе куна пырать. (ТАСС).

Атӑ-пушмак кӑлармалли плана ирттерсе тултарнӑ

МИНСК. Партин Пӗтӗм Союзри XVIII конференцийӗ ячӗпе социализмлӑ ӑмӑртӑва хутшӑнса, Белоруссире Л. М. Каганович ячӗпе тӑракан атӑ-пушмак фабрикин коллективӗ февралӗн 15-мӗш тӗлне уйӑх ҫурӑлӑх планран ирттерсе 20 пин мӑшӑр атӑ-пушмак кӑларма пулнӑ. Обязательствӑна срокчӗнех тултарнӑ. Программӑран ирттерсе 20.250 мӑшӑр туса кӑларнӑ. Конференци уҫӑлнӑ кун тӗлне заданирен ирттерсе татах та 5 пин мӑшӑр атӑ-пушмак тусa кӑларма йышӑннӑ.

ЮТҪӖРШЫВСЕНЧЕ

Европӑри тата Африкӑри вӑрҫӑ

(Вӑрҫӑ ӗҫӗсен дневникӗ, 1941 ҫулти февралӗн 6-мӗш)

Англири радио пӗлтернӗ тӑрӑх, Англин Ҫурҫӗр Африкӑри войскисем Бенгази еннелле малалла кайса пыраҫҫӗ.

Уйрӑмӑнах авиаци пысӑк активлӑхпа кӗрешет. Итали самолечӗсем, тенӗ Итали командованийӗн сводкинче, Англин мотомеханизированнӑй чаҫӗсем ҫине бомбӑсем пырса пӑрахнӑ тата пулеметсенчен пенӗ. Англин Ҫывӑх Хӗвелтухӑҫӗнчи сывлӑшри вӑйӗсен командованийӗ кӑларнӑ коммюникере ҫапла каланӑ: Англи авиацийӗ чугунҫул ҫинчи Барка станци ҫине, Баркӑна Бенгазипе пӗрлештерекен коммуникаци линийӗсем ҫине, ҫавӑн пекех Бенина, Беркери аэродромсем ҫине вӑйлӑн бомбӑсем пырса пӑрахнӑ.

Италин Хӗвелтухӑҫ Африкинче, Керен зонинчи (Эритрея) ҫурҫӗр фронтӗнче, тенӗ Итали сводкинче, февралӗн 5-мӗшӗнче вӑйлӑ ҫапӑҫусем пынӑ.

Рейтер агентствин корреспонденчӗ Хартумран пӗлтернӗ тӑрӑх, Англин ҫурҫӗр еннелле куҫса пыракан войскисем Керен хулине хупӑрласа илме пуҫланӑ.

Хӗвелтухӑҫ Африкӑри виҫӗ фронтра пур ҫӗрте те итальянецсем каялла чакса пыраҫҫӗ.

Абиссинире англичансен мотомеханизированнӑй чаҫӗсем Гондар патнелле куҫса пыраҫҫӗ.

Италипе Англи сводкисем ҫак фронтсенче икӗ енӗн авиацийӗ те активлӑн кӗрешнине паллӑ тӑваҫҫӗ.

Греци ҫарӗн верховнӑй командованийӗ уйрӑм патрульсен активлӑ ӗҫӗсем ҫинчен тата артиллери вӑйлӑн персе тӑни ҫинчен пӗлтерет.

Греци войскисем Итали танкӗсен атакине сирсе янӑ.

Центральнӑй фронтра грексем штурм туса, стратеги тӗлӗшӗнчен паха пункта туртса илнӗ. Юнайтед пресс агентствин корреспонденчӗ пӗлтернӗ тӑрӑх, Греци войскисем Валонӑпа Берат патнелле малалла кайса пыраҫҫӗ.

Ҫыранри секторта Греци войскисем итальянецсен икӗ контратакине сирсе янӑ. Рейтер агентстви пӗлтернӗ тӑрӑх, Валона порчӗпе хальхи вӑхӑтра усӑ курма май ҫук, мӗншӗн тесен ӑна питех те вӑйлӑн ҫӗмӗрнӗ. Итальянецсем Валона ҫывӑхӗнчи пысӑк мар Корионери порчӗпе усӑ кураҫҫӗ.

Югославири «Време» хаҫатӑн Афины хулинчи корреспонденчӗ ҫапла пӗлтерет: Итали авиацийӗ Тепелене районӗнче Греци позицийӗсем ҫине тата Аргирокастрон — Тепелене ҫулӗ ҫине бомбӑсем пырса пӑрахнӑ. Англипе Греци авиацийӗ Итали войскисен коммуникацийӗсем ҫине — Валонӑпа Тепелене хушшинчи тата Бератпа Клисура хушшинчи ҫулсем ҫине бомбӑсем пырса пӑрахнӑ.

Англипе Германи хушшинчи фронтра авиацин чылаях пысӑк активлӑхӗ палӑрать. Германи командованийӗн сводкинче каланӑ тӑрӑх, Гарвичран кӑнтӑр-хӗвеланӑҫ енче вырнаҫса тӑракан уйри укрепленисем ҫине, Темза тинӗсе юхса тухнӑ ҫӗрте пухӑнса тӑнӑ суднӑсем ҫине Германи бомбардировщикӗсем бомбӑсем пырса пӑрахнӑ. Англи авиацийӗ Ла-Маншӑн Германи оккупациленӗ ҫыранӗ ҫине пырса тапӑннӑ вӑхӑтра Германи истребителӗсемпе зенитнӑй артиллерийӗ Англин 17 самолетне персе антарнӑ.

Англири информаци министерстви ҫапла пӗлтерет: Ла-Маншпа Ҫурҫӗр Хӗвеланӑҫ Франци тӗлӗнче Англи авиацийӗ активлӑн кӗрешнӗ, февралӗн 5-мӗшӗнче Германин 6 самолетне персе тӑкнӑ. Ыран февралӗн 5-мӗш тенӗ чух ҫӗрле Англи самолечӗсем Дюссельдорф ҫине 4 сехет ҫурӑ хушши пыра-пыра тапӑннӑ. Англи самолечӗсем ҫак промышленноҫлӑ хулари пысӑк район ҫине бомбӑсем пӑрахнӑ.

Февралӗн 6-мӗш. (ТАСС).

КИТАЙРИ ВӐРҪӐ

ЦЕНТРАЛЬНАЙ КИТАЙРА. Хэнань провинцийӗн кӑнтӑр пайӗнче Китай войскисем контрнаступлени тӑваҫҫӗ, вӗсене авиаци пулӑшать. Февралӗн 4-мӗшӗнче Китай войскисем японецсене Сипин хулинчен (Суйпинран ҫурҫӗр енче) хӗссе кӑларнӑ.

КӐНТӐР КИТАЙРА. Гуандун провинцийӗн кӑнтӑр пайӗнче февралӗн 4-мӗшӗнче японецсем Мисы бухтинче десант антарса, Тамшуя каякан шоссе тӑрӑх наступлени пуҫланӑ, Тамшуй ҫывӑхӗнче ҫапӑҫусем анлӑн сарӑлса кайнӑ. Ҫав кунхинех японецсем Шэньчуньрен ҫурҫӗр еннелле наступлени туса пырса Пинху патне ҫитнӗ. Вӑл секторта ҫапӑҫусем пыраҫҫӗ.

Ҫурҫӗр Китайри фронтри ӗҫсем ҫинчен зеденисем ҫук.

Февралӗн 6-мӗш. (ТАСС).

Румынири лару-тӑру

БУХАРЕСТ, февралӗн 6-мӗш. (ТАСС). Румынире январӗн 21—23-мӗшсенче пулса иртнӗ событисемшӗн айӑплӑ ҫынсене шыраса, халӗ те ухтарусем тӑваҫҫӗ, нумай ҫынсене арестлеҫҫӗ, тесе пӗлтереҫҫӗ хаҫатсем. Ҫак пӗлтерӳсем тӑрӑх, пӑлхавҫӑсем патӗнче хӗҫпӑшалсем тупса конфискациленӗ. Бухарестра тата провинцире хӗҫпӑшал склачӗсем тупнӑ.

Хаҫатсем ҫапла пӗлтереҫҫӗ: февралӗн 4-мӗшӗнче ҫар сучӗ восстани тунӑ легионерсен шутӗнчен 31 ҫынна виҫӗ уйӑхран пуҫласа 5 ҫула ҫити тӗрмере хупса усрамалла тунӑ.

Бухарестра кӑнтӑрла тата ҫӗрле урамсенче грузовиклӑ патрульсем ҫӳремелле тӑваҫҫӗ. Ҫак ӗҫӗн тӗллевӗ — правительство кӑларнӑ обязательнӑй постановленисене халӑх мӗнле пӑхӑнса тӑнине тӗрӗслесси. Ҫав постановленисене пӑхӑнман ҫынсене патруль тыта-тыта арестлет.

Преступлени тӑвакан ҫынсене вӗлермелле тӑвасси ҫинчен генерал Антонеску кӑларнӑ декрет

БУХАРЕСТ, февралӗн 5-мӗш. (ТАСС). Румынири пур хаҫатсем те Антонеску кӑларнӑ ҫӗнӗ декрет текстне пичетлеҫҫӗ. Декрет «государство пурнӑҫӗпе интересӗсене хӑрушлӑх кӳрекен ӗҫсене пӗтерсе пырас» шутпа Румынире айӑпа кӗнӗ ҫынсене вӗлермелле тӑвасси ҫинчен калать.

Декретра мӗнле преступленисемшӗн вӗлермелле тӑвасси ҫинчен каланӑ. Ҫавӑн пек преступленисем шутне ҫаксем кӗреҫҫӗ: влаҫсем ирӗк памасӑр хӗҫпӑшал, боеприпассем тата взрыв тумалли япаласем тытса усрани, государствӑн хӗҫпӑшал склачӗсене тата кассисене ҫаратни, государство стройне хирӗҫле демонстрацисем тума хӗтӗртни, правительство членӗсем, влаҫсемпе ҫар представителӗсем ҫине тапӑнас ӗҫе организацилени, государствӑна хирӗҫле шухӑшлӑ алҫырӑвӗсемпе манифестсем пичетлени тата вӗсене сарни.

Декрет политикӑллӑ пӗтӗм организацисене, пытанса ӗҫлекен обществӑсене ӗҫлеме тата манифестацисем тума чарать. Кун пек тӗлсенче айӑплӑ ҫынсене 5—15 ҫул хушши каторгӑра ӗҫлеттермелле тӑваҫҫӗ.

Кам власть представителӗсенчен мӑшкӑллать тата тӑхӑнма чарнӑ формӑллӑ тумтир тӑхӑнса ҫӳрет, ҫавсене пурне те тӗрлӗ сроклӑха каторгӑна яраҫҫӗ тата тӗрмене хупса лартаҫҫӗ. Декрет еврейсене тата румын мар ытти пур ҫынсене те йывӑртарах наказани пама палӑртать.

Ҫакӑн пек ӗҫсем тӑрӑх судсем хӑйсен приговорӗсене 24 сехет хушшинче йышӑнма тивӗҫлӗ, тенӗ декретра. Приговора йышӑннӑ хыҫҫӑн 10 сехетрен пурнӑҫа кӗртеҫҫӗ.

Венгри парламенчӗн ларӑвӗ

БУДАПЕШТ, февралӗн 5-мӗш. (ТАСС). «Мадьяршаг» хаҫат ҫапла пӗлтерет: Венгри парламенчӗн депутатсен палатин каҫхи ларӑвӗнче депутат Райниш шыв илнине хирӗҫ кӗрешесси ҫинчен тухса каланӑ. Правительствӑна айӑпласа, Райниш ҫапла каланӑ: правительство Алфэлда (Будапештран кӑнтӑр енчи Дунай айлӑмне) шыв илесрен сыхлама кирлӗ мерӑсене йышӑнман, ку тӗлӗшпе вуншар ҫулсем хушши йӑнӑшсем туса пынӑ, тенӗ. Хальхи вӑхӑтра, тенӗ Райниш, Алфэлдран тинӗс пулса тӑчӗ, унта 500 пин иох чухлӗ ҫӗре шыв илнӗ (иох — 0,575 гектар). 500 пин ҫын ӑшӑ кӗтессӗр, тӑранса пурӑнма кирлӗ средствӑсӑр тӑрса юлнӑ.

КӖСКЕН

Январӗн 29-мӗшӗнче Петэн сенат председателӗ пулнӑ Жанненэне тата депутатсен палатин председателӗ пулнӑ Эрриона йышӑннӑ. Шалти ӗҫсен министрӗ Пейрутон, унтан Эррио Америка посолӗ Леги патӗнче пулнӑ. Леги Петэнпа икӗ сехет хушши калаҫнӑ тата авиаци ӗҫӗсен статс-секретарӗ генерал Бержере патӗнче пулнӑ.

* * *

х США-ра коммерческий грузовиксем тӑватӑ миллион ҫурӑ шутланаҫҫӗ. Автомобиль завочӗсем кашни уйӑхрах 75 пин грузовик кӑлараҫҫӗ, вӗсем 100 пин таран та туса кӑларма пултараҫҫӗ. Грузовой автотранспортра тӑватӑ миллион ҫын ӗҫлет.

* * *

х Иртнӗ ҫулта Англи импорчӗн пӗтӗм сумми пӗр миллиард фунт стерлинграи та иртнӗ. Ҫак вӑл юлашки 10 ҫул хушшинчи чи пысӑк цифра. Экспортӑн пӗтӗм сумми 413 миллион фунт стерлинг шутланнӑ, ку вӑл 1934 ҫултанпа чи пӗчӗк цифра пулать.

Ҫак кунсенче Францире 25 мэра вырӑнтан кӑларнӑ тата 74 муниципальнӑй совета салатса янӑ.

* * *

Юлашки ҫурҫул хушшинче Америкӑри Хӗрлӗ хӗрес Англине пулӑшу парас тӗлӗшпе 10 миллион доллар расход тунӑ.

* * *

▲ Англи пароходӗсем ҫине Германи самолечӗсем пыра-пыра тапӑннине кура, Англипе Нью-Иорк хушшинче пассажирски пароходсем ҫӳреме чарӑннӑ.

* * *

ЛОНДОН, январӗн 31-мӗш. (ТАСС) Рейтер агентстви пӗлтернӗ тӑрӑх, Кӑнтӑр-Африка авиацийӗ Абиссинире виҫӗ кун хушши тунӑ операцисем вӑхӑтӗнче итальянецсен чылай пысӑк ҫухатусемех пулнӑ. Негеллире 150 автомашинӑна пачах стройран кӑларнӑ. Явелло ҫине бомбӑсем пӑрахнӑ, унта аэродрома вӑйлӑн сиенленӗ. Англи самолечӗсем Шашман ҫине пырса тапӑннӑ.

Комсомолецсен йӗлтӗрлӗ кросӗ Шупашкарта. УКЕРЧӖК ҪИНЧЕ: Ленин ячӗпе тӑракан артельти комсомолка Н. Крылова стартра.

К. Бабаев фото-ӳкерчӗкӗ.

Комсомолецсен йӗлтӗрлӗ кросӗ

СЕНТЕР. Февралӗн 2-мӗшӗнче комсомолецсен йӗлтӗрлӗ кросӗ пысӑк хастарлӑхпа пуҫланчӗ. Комсомолецсем кроса активлӑн хутшӑнса социализмлӑ ҫӗршыва юратса тӑнине татах та тепӗр хут кӑтартса пачӗҫ.

Кросӑн пирвайхи кунӗнче ҫанталӑк сивӗ пулчӗ. Комсомолецсене ҫанталӑк сивӗ пулни чӑрмантарса тӑмарӗ. Вӗсем хуть те мӗнле ҫанталӑкра та тӑван ҫӗршыва сыхлама яланах хатӗр тӑраҫҫӗ.

Вырӑнсенчен пӗлтернӗ тӑрӑх, пирвайхи кун йӗлтӗрҫӗсен кросне районӗпе 200 ҫын ытла хутшӑннӑ. Вӗсенчен ГТО значокӗн хӗллехи нормисене 165 ҫын панӑ.

Комсомолӑн район центрӗнчи пуҫламӗш организацийӗсем кроса пуринчен те лайӑх хатӗрленсе кӗтсе илчӗҫ. Унта кроса 80 ҫын хутшӑннӑ. Вӗсенчен ГТО значокӗн нормисене 65 ҫын пачӗҫ.

Иванова.

ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ.

* * *

Кросӑн пирвайхи кунӗ ҫамрӑксемшӗн спорт енӗпе чаплӑ кун пулчӗ. Комсомолецсем йӗлтӗрпе пысӑк мастерлӑхпа ҫӳреме пултарнине кӑтартрӗҫ. Республикӑри нумай организацисем ку кун ҫуран походсем ирттерчӗҫ. Кроса хутшӑнса ГТО значокӗн нормисене паракансем йышлӑн пулчӗҫ. Анчах комсомолӑн Сӗнтӗрвӑрри тата Ҫӗрпӳ районӗсенчи организацийӗсен руководителӗсем кроса начар хатӗрленсе кӗтсе илчӗҫ.

Сӗнтӗрвӑрри ВЛКСМ райкомӗ кросс ирттерес ӗҫе кирлӗ пек организацилемен. Кунта пирвайхи кун пурӗ те 3 команда кӑна кроса хутшӑннӑ. Кроса хутшӑннисен хисепӗнчен ҫурри те ГТО значокӗн нормисене параймаи.

Ҫӗрпӳ районӗнче кросӑн малтанхи кунӗ чылай начар иртнӗ. Ҫанталӑк начар тесе, пирвайхи кун кроса пӗр ҫын та хутшӑнман.

Кашни комсомолецӑн кроса хутшӑнмалла

Комсомолӑн тата физкультурӑн Чӑваш республикинчи, ҫавӑн пекех Шупашкар хулинчи организацийӗсем Хӗрлӗ Ҫар 23 ҫул тултарнӑ ятпа пулса иртекен кроса тӗплӗн хатӗрленчӗҫ. Комсомолецсемпе ҫамрӑксем массӑллӑн йӗлтӗр ҫине тӑчӗҫ. Кросс пуҫланиччен республикипе 20 пин комсомолец йӗлтӗрпе ярӑнма вӗреннӗ. Вӗсенчен чылайӗшӗсем ГТО значокӗн хӗллехи нормисене панӑ. Анчах ҫакӑ вӑл —малтанхи утӑм кӑна.

Комсомолӑн уйрӑм организацийӗсем тата хӑшпӗр физколлективсем кроса хакламарӗҫ. Вӗсем йӗлтӗрлӗ кроса хатӗрленмерӗҫ. Кросс ҫинчен нумай павларӗҫ, командӑсем те турӗҫ. Анчах тренировкӑсене йӗркеллӗ ирттермерӗҫ. Комсомолецсене тата ҫамрӑксене йӗлтӗрлӗ спорта сарлакан явӑҫтармарӗҫ. Водосветри, тир-сӑран комбинатӗнчи пуҫламӗш организацисем питех те начар ӗҫлерӗҫ.

Комсомолецсен йӗлтӗрлӗ кросне парти пысӑккӑн хаклать, комсомолецсен паха пуҫаруне ырлать. Комсомолецсен йӗлтӗрлӗ кросӗ тӑван ҫӗршыва сыхлама хатӗрленес ӗҫре питех те пысӑк вырӑн йышӑнса тӑрать.

Февралӗн иккӗмӗшӗнче комсомолецсен кросӗ пуҫланчӗ. Мӗн кӑтартса пачӗ кросӑн малтанхи кунӗ? Тӳрех калас пулать, комсомолӑн хулари чылай организацийӗсем хӑйсен ҫавӑрӑнаҫусӑрлӑхне кӑтартса пачӗҫ. Кросӑн малтанхи кунӗ питӗ начар иртрӗ. Кроса хулари комсомолецсемпе ҫамрӑксенчен 268 ҫын кӑна хутшӑннӑ. Паллах, питӗ сахал. Кросӑн малтанхи кунӗнче спорт обществисем, судьясен коллегийӗ начар ӗҫлерӗҫ. Йӗлтӗрҫӗ-комсомолецсем хушшинче дисциплина начар пулни палӑрчӗ.

Тир-сӑран комбинатӗнчи, спирт заводӗнчи, кирпӗч заводӗнчи, водосветри тата ытти чылай предприятисемпе учрежденисенчи комсомолецсем кроса хутшӑнмарӗҫ.

Комсомолӑн уйрӑм организацийӗсем тата хӑшпӗр физколлективсем февралӗн 2-мӗшне ирттернӗ хыҫҫӑн, тепӗр канмалли куна кӗтме тытӑнчӗҫ. Ытти кунсенче нимӗн те тумаҫҫӗ. Канмалли кунсенче кӑна ӗҫленипе пур комсомолецсемпе ҫамрӑксене те кроса хутшӑнтарма пултараймастпӑр.

ВЛКСМ Центральный Комитечӗн юлашки постановленийӗ тӑрӑх кашни комсомолецӑн кроса хутшӑнмалла. Кросӑн тӗллевӗ ГТО значокӗн хӗллехи нормисене парасси кӑна мар, комсомолецсемпе ҫамрӑксене йӗлтӗрпе ҫӳреме вӗренме, дисциплинӑна пӑхӑнма хӑнӑхтарасси.

Комсомол организацисен умӗнче тӑракан задача — пур комсомолецсене те кроса хутшӑнтарасси. Февралӗн 9-мӗш — канмалли кун. Ҫав кун комсомол организацисен пурин те кроса хутшӑнмалла.

* * *

Февралӗн 6-мӗшӗнче комсомол тата физкультура организацийӗсен Шупашкар хулинчи активӗн пухӑвӗ пулса иртрӗ. Пуху кросӑн малтанхи кунӗн итогӗ ҫинчен сӳтсе-яврӗ, ҫав ӗҫре пысӑк ҫитменлӗхсем пуррине палӑртрӗ. Ҫавӑнпа пӗрлех комсомолецсемпе ҫамрӑксене кроса хутшӑнтарас тӗлӗшпе татӑклӑ мерӑсем йышӑнма хушса хӑварчӗ.

Осоавиахим организацисен социализмлӑ ӑмӑртӑвӗ

Февралӗн 5-мӗшӗнче Осоавиахимӑн Чӑваш республикинчи Центральный Совет президиумӗн ларӑвӗ пулса иртрӗ. Ларура Осоавиахимӑн Мари республикинчи Центральный Совечӗн представителӗсем — Гребнев, Крылова тата Техмеев юлташсем (Шупашкара вӗсем Йошкар-Ола хулинчен йӗлтӗрпе килнӗ) тата Осоавиахимӑн Шупашкар хулинчи активӗ пулчӗҫ.

Президиум активпа пӗрле Осоавиахимӑн Мари республикинчи Центральный Совечӗ социализмлӑ ӑмӑртӑва тухма чӗннине тата социализмлӑ ӑмӑрту договорне сӳтсе-явса йышӑнчӗ.

Мордва республикинчи тата Мари республикинчи осоавиахимовецсемпе социализмла ӑмӑртса ӗҫленипе кӑҫалхи ҫул халӑх хушшинчи оборона ӗҫне тата ытларах вӑйлатса ямалла. Социализмлӑ ӑмӑртӑва Осоавиахим райсовечӗсемпе пуҫламӗш организацисен пурин те хутшӑнмалла.

Колхоз председателӗсем валли „Чакка“ пьесӑна лартса пачӗҫ

Ҫак кунсенче Чӑвашсен Государство Академи Театрӗ колхоз председателӗсем валли Трофимовӑн «Чакка» пьесине лартса пачӗ. Спектакль курма 400 ҫынна яхӑн пынӑ.

Электроэнергине перекетлени кирлӗ

Февралӗн 5-мӗшӗнче ӗҫсыннн депутачӗсен Шупашкар хула Совет исполкомӗ предприятисемпе учрежденисен руководителӗсене тата коммуналлӑ ҫуртсен коменданчӗсене пухса канашлу туса ирттерчӗ. Унта хулара электроэнергине перекетлесси ҫинчен сӳтсе-яврӗҫ. Ку ыйтупа Шупашкарти водосвет директорӗ Каршев юлташ доклад туса пачӗ.

Халиччен хула Совечӗпе водосвет предприятисемпе учрежденисенче тата хваттерсенче электроэнергипе мӗнле усӑ курнине тӗрӗслесе тӑман. Ҫавна пула хулара электроэнергине перекетлес ӗҫ ҫавтери начар тӑрать, ун ҫине хуҫасӑрла пӑхнисем нумай пулнӑ. Кӑнтӑр кунӗнчех урамсенче электричество ҫуннине, учрежденисенче никам ӗҫлемен пӳлӗмсем ҫуталса ларнисене чылай тӗл пулнӑ. Сӑмахран, метровес канторинче пӗр каҫхине пӗчӗк пӳлӗмре тӑватӑ лампочка ахаль ҫунса тӑнӑ. Кун пек тӗслӗхсем ытти учрежденисенче те пулнӑ. Анчах предприятисемпе учреждени руководителӗсенчен пӗри те электроэнергине перекетлес пирки тӗплӗн шухӑшласа пӑхман.

Чӑваш АССР Совнаркомӗ хулара электроэнергине перекетлесси ҫинчен ятарласа решени йышӑннӑ. Хула Совечӗн ҫав решенине вӑраха ямасӑр пурнӑҫа кӗртмелле, электроэнергипе усӑ курас ҫӗрти хуҫасӑрлӑха пӗтерсе лартмалла.

„Илемлӗ литература“ альманахӑн 3-мӗш кӗнеки

Ҫак кунсенче Чӑваш совет писателӗсен союзӗ кӑларса тӑракан «Илемлӗ литература» альманахӑн 3-мӗш номерӗ пичетленсе тухрӗ. Кӗнекере Трубина Марфин «Хӳтӗ вырӑнта» ятлӑ повеҫӗн юлашки пайӗсене, Е. Эллиевпа М. Кибекӑн калавӗсене пичетленӗ.

Поэзи пайӗнче Ухсай Яккӑвӗн лирикӑллӑ сӑввисем тата Александр Алга, Ив. Рони, В. Усли, М. Ястран сӑввисем пичетленсе тухнӑ.

Куҫарнисенчен А. С. Пушкинӑн «Бахчисарай фонтанӗ» поэмине (Ивник куҫарнӑ) тата калмыксен «Джангар» ятлӑ эпосӗн сыпӑкӗсене палӑртмалла.

Критикӑпа библиографи пайӗнче Д. Данилов, Иван Мучи, А. Кӑлган статьисем пичетленнӗ.

„Айдар“ драмӑна удмуртла куҫарнӑ

К. В. Ивановӑн «Нарспи» поэмине куҫаракан ҫамрӑк писатель А. Афанасьев П. Н. Осиповӑн «Айдар» драмине удмуртла куҫарнӑ.

Пьесӑна удмурт совет писателӗсен союзӗ кӑларса тӑракан «Молот» ятлӑ журналӑн 11-мӗш номерӗнче пӗтӗмӗшпех пичетлесе кӑларнӑ.

Ҫав журналрах 1941 ҫулта А. Кӑлганӑн «Анисса» драми пичетленсе тухмалла.

ХРОНИКА

Чӑваш АССР Халӑх Комиссарӗсен Совечӗ Иван Прохорович **Прохоров** юлташа Чӑваш АССР Совнаркомӗ ҫумӗнчи Кинофикаци Управленийӗн начальникӗ пулса ӗҫлеме ҫирӗплетнӗ.

ПӖЛТЕРНИ

Февралӗн 9-мӗшӗнче 16 сехетре 496-мӗш номерлӗ Шупашкар суйлав округӗн 14-мӗш номерлӗ суйлав участокӗнчи суйлавҫӑсен суйлав умӗнхи пухӑвӗ пулать.

Пухура участокри суйлавҫӑсем СССР Верховный Совечӗн Национальноҫсен Советне депутата суйлама тӑратнӑ кандидатпа — Иван Матвеевич Чарыков юлташпа тӗл пулаҫҫӗ.

Пуху 4-мӗш номерлӗ шкулта (Ярославская урам, 54-мӗш номерлӗ ҫурт) пулать.

Лекци

Паян февралӗн 8-мӗшӗнче, ВКП(б) Шупашкар горкомӗн парткабинетӗнче философи ҫинчен вулакан лекцисен циклне итлекенсем валли **«Борьба материализма и идеализма в античной философии»** темӑпа тӳлевлӗ лекци пулать. Лектор — **Сафрошкин** юлташ.

Лекци каҫхине 8 сехетре пуҫланать.

ПАРТКАБИНЕТ.

Ответлӑ редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

ВНИМАНИЮ

директоров МТС, бригадиров тракторных бригад и трактористов!

Вышла в свет и имеется в продаже в магазинах КОГИЗ'а и Чувашпотребсоюза брошюра Северова — „Опыт работы 5 тракторной бригады Чкаловской МТС Чуваш. АССР“, на русском языке. Тираж 5000 экз, цена—40 коп.

Брошюра Северова написана простым понятным языком, она является необходимым пособием для МТС, тракторных бригад и трактористов.

Требуйте во всех магазинах и киосках книготоргующих организаций, а при отсутствии в магазинах заказы шлите по адресу: Чебоксары, Дом печати, Госиздату ЧАССР.

Госиздат.

2—1

Редакци адресӗ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом Печати. Телефонсем: редакторӑн—0—67, редактор заместителӗн—3—97, редакци секретарӗн — 4—40, пропаганда пайӗн — 4—97, парти пурнӑҫ пайӗн — 7—97, экономика пайӗн—0—88, ҫырусемпе рабселькорсен пайӗн —2—30, «Ӗҫхӗрарӑмӗ» журналӑн — 6 — 23, «Ленин ҫулӗпе» журналӑн — 0 — 85, издательство заведующийӗн—5—38, конторӑн—0—23.

НТ 2264.

Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии Чувашской АССР. Заказ № 145, Ф. Б. 58×84 п. л.